

Radojka – Rada Vranješević, heroina i humanitarka iz perioda Drugog svjetskog rata, koja je 1951. godine proglašena za narodnog heroja, ostavila je veliki trag kao jedna od najistaknutijih žena u Narodnooslobodilačkoj borbi (NOB).

Kako je bilo biti ljevičarka u doba Kraljevine Jugoslavije?
Koliko ljudi u BiH daju značaj ovakvoj heroini?

Dušanka Majkić je političarka i funkcionerka Saveza nezavisnih socijaldemokrata (SNSD), aktualni poslanik u Predstavničkom domu SAD-a za 14. kongresni okrug New Yorka. Članica je Demokratske stranke.

Koliko društvene mreže utiču na kampanju i predstavljanje jedne žene u pozitivnom ili negativnom smislu?
Koliko stil odijevanja može da utiče na kampanju jedne žene?

Alexandria Ocasio-Cortez je američka političarka i aktivistica, te članica Zastupničkog doma SAD-a za 14. kongresni okrug New Yorka. Članica je Demokratske stranke.

Da li je njeno prethodno zanimanje (konobarica) bilo odlučujuće da bude uspješna u svojoj kampanji?

Angela Merkel je njemačka političarka i prva njemačka predsjednica vlade. U više navrata je proglašavana najmoćnijom ženom svijeta i liderkom prepoznatom u cijelom svijetu. Smatra se ženom koja je preporodila njemačku ekonomiju i industriju, te vratila Njemačku u sam vrh svjetskih sila.

Da li je formalno obrazovanje bitno za političku karijeru? Ako da, u kojoj mjeri?

Ana Brnabić je srpska političarka, dvanaesta osoba na dužnosti predsjednika Vlade Republike Srbije. Ona je također i prva žena na čelu vlade Republike Srbije od njene nezavisnosti, te prva javno deklarisana gay političarka u Srbiji.

Koliko je važno seksualno opredjeljenje za efikasnost u izvršavanju (političke) funkcije?

Hillary Clinton je američka političarka, književnica, pravnica i supruga bivšeg predsjednika Sjedinjenih Država Bill Clinton. Za vrijeme predsjedničke izborne utrke 1992. godine, kada se Clinton prvi put kandidovao za američkog predsjednika, postala je snažan simbol promijenjene uloge i statusa žene u američkom društvu.

Da li je politički angažman njenog supruga uticao pozitivno ili negativno na njenu kampanju kada se kandidovala za predsjednicu Sjedinjenih Država? Koliko je zaštita ličnih podataka važna u političkoj karijeri?

Ilhan Omar je prva somalijkska Amerikanka, prva naturalizirana građanka afričkog porijekla i prva žena u boji koja je predstavlja Minnesota u Kongresu Sjedinjenih Država. Ona je također jedna od prve dvije muslimanke (zajedno s Rashidom Tlaib) koja služi u Kongresu.

Koliko govor mržnje predsjednika države može da utice na širenje diskriminacije na nivou države?
Da li bi neki drugi, muški svjetski lideri vodili "žensku politiku" i podržali inicijative kao što je Jacinda, poput besplatnih sanitarnih proizvoda za žene?

Jacinda Ardern je novozelandska političarka, te 40. premijerka Novog Zelanda i liderka laburističke stranke. Poznata je po svojoj empatiji, ljubaznosti i solidarnosti. Često razgovara sa pojedincima u zajednici, čak i djecom, te osluškuje njihove probleme. Jako je aktivna na polju poboljšanja prava žena.

Koliko je empatija važna za vođenje jedne države?
Da li bi neki drugi, muški svjetski lideri vodili "žensku politiku" i podržali inicijative kao što je Jacinda, poput besplatnih sanitarnih proizvoda za žene?

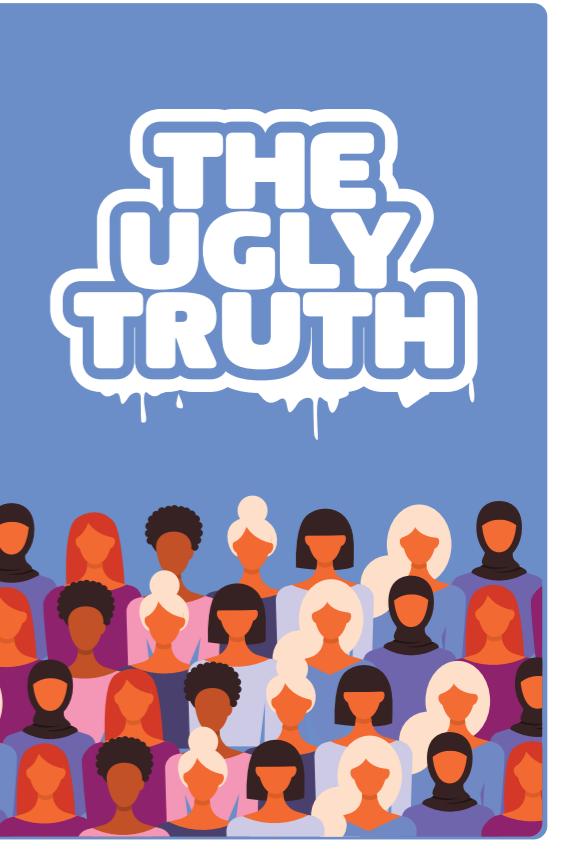
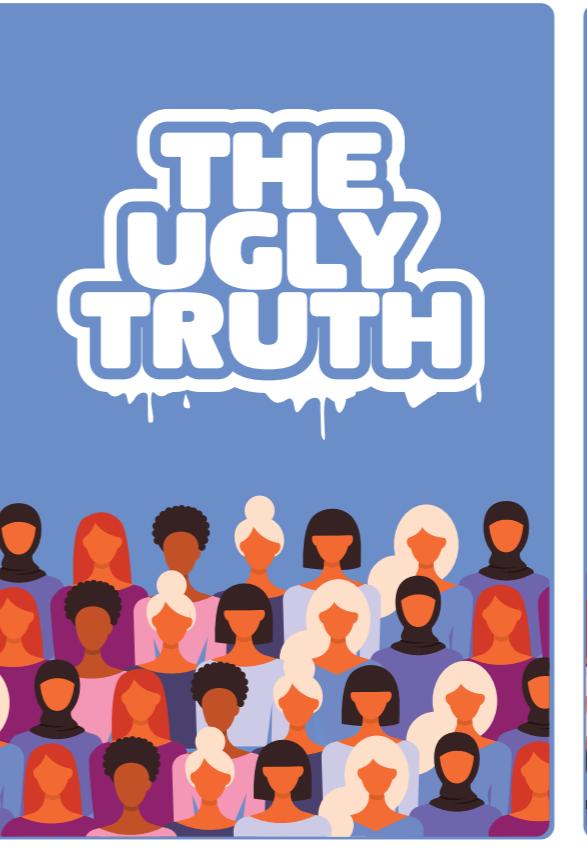
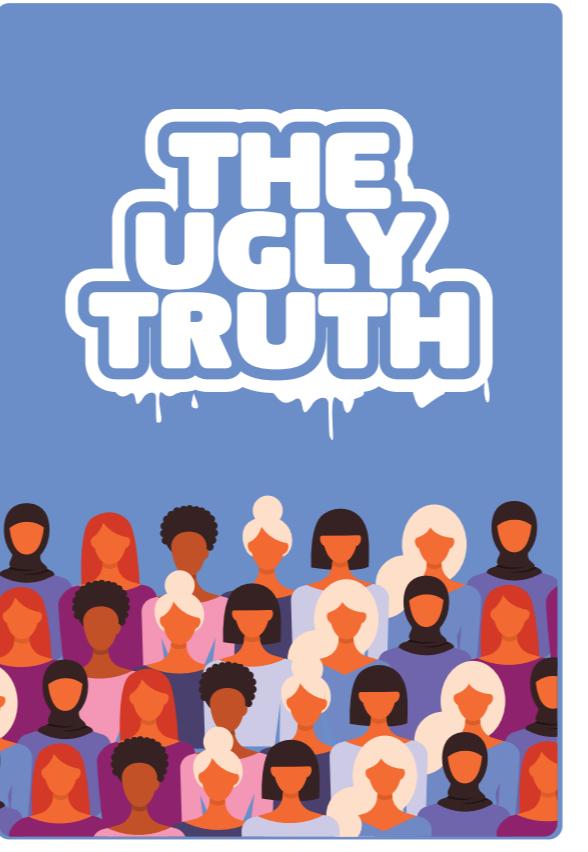
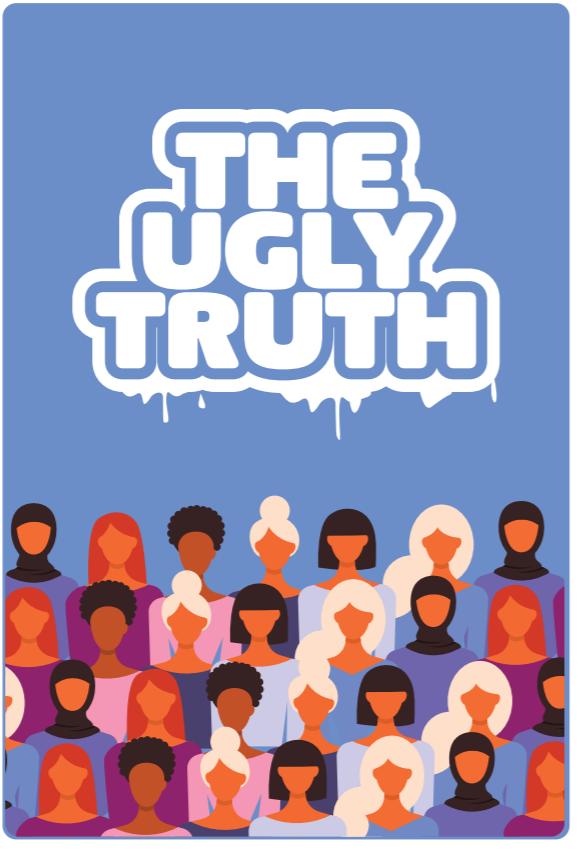
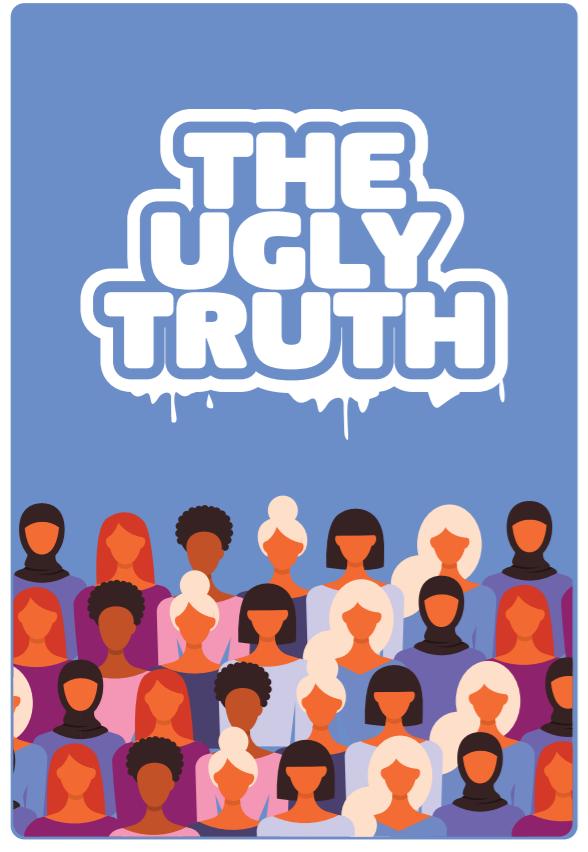
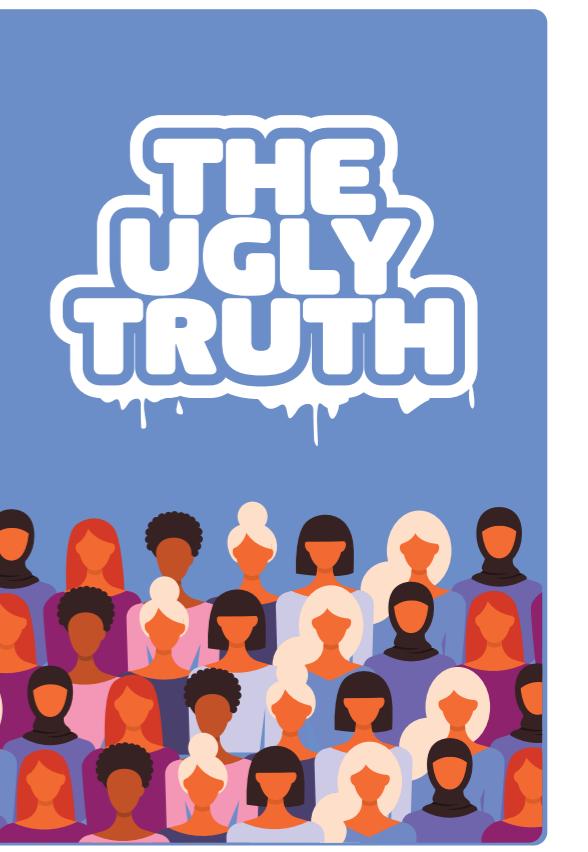
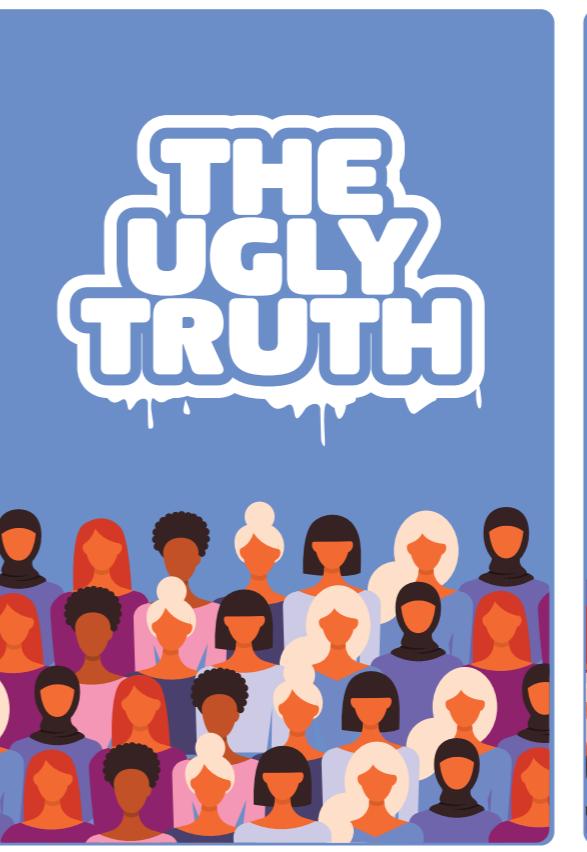
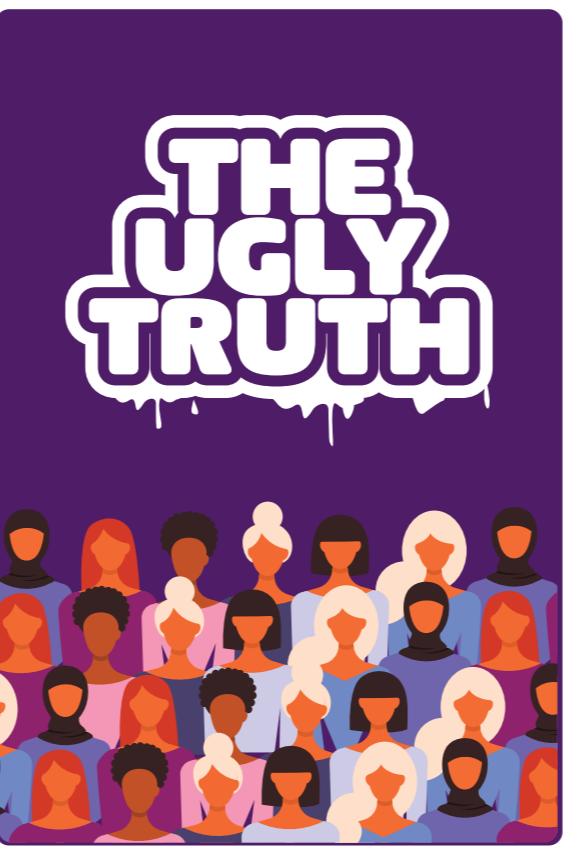
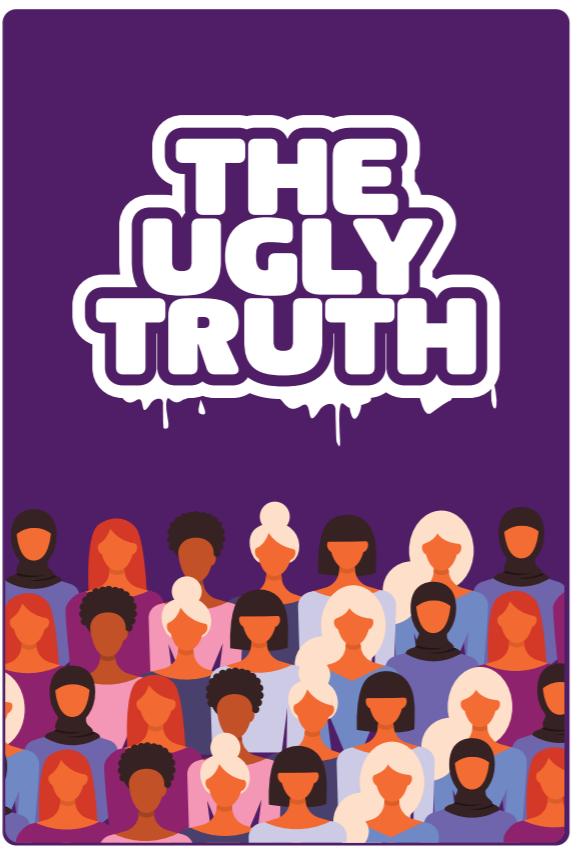
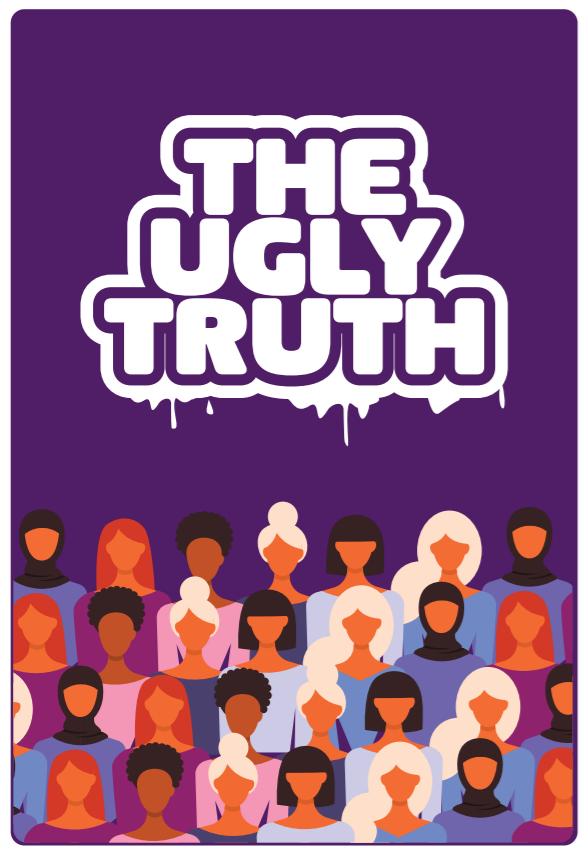
Margaret Thatcher je britanska političarka i državnica koja je bila premijerka Ujedinjene Kraljevine od 1979. do 1990. i liderka Konzervativne stranke od 1975. do 1990. Bila je britanska premijerka 20. stoljeća koja je najduže služila i prva žena koja je obnašala tu dužnost. Bila je poznata pod nadimkom "Iron Lady", koji se povezao s njezinom beskompromisnom politikom i stilom vodstva.

Kakav je bio njen uticaj na englesko društvo u njenom vremenu?
Da li "Iron Lady" ima negativnu ili pozitivnu konotaciju?

Sabina Ćudić je zastupnica u Parlamentu Federacije BiH, jedna od pokretačica inicijative za osnivanje populacijskog fonda u Federaciji BiH. Značajan doprinos daje nizu inicijativa koje se tiču osiguranja rodne ravnopravnosti, zaštite prava porodilja, te osiguranja jednakog pristupa obrazovanju i poboljšanju kvalitete obrazovanja u Bosni i Hercegovini.

Koliko obrazovanje u inostranstvu utiče na političku karijeru u Bosni i Hercegovini?
Koliko spoznaja boljeg života u inostranstvu utiče na poboljšanje kvaliteta života u Bosni i Hercegovini?

Theresa May je bila članica Parlamenta Ujedinjenog Kraljevstva i bivša premijerka Ujedinjenog Kraljevstvu. Bila je i ministrica jednakosti i ravnopravnosti žena.

Kako komentarišete njenu inicijativu za Brexit?
Koliko mlađih dijeli mišljenje sa politikama starijih, konzervativnijih i tradicionalnijih ljudi?

Ursula von der Leyen njemačka je političarka i predsjednica Europske komisije. Prva je žena na tom položaju u historiji Europske Unije.

Kako je biti predsjednica Europske komisije za vrijeme Covid-a-19, s obzirom da sve države EU vrše pritisak na von der Leyen da osigura vakcine za stanovništvo?

Milka Planinc bila je hrvatska političarka aktivna u SFR Jugoslaviji. Bila je premijerka Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije od 1982. do 1986. godine, te prva i jedina žena koja je obnašala ovu dužnost.

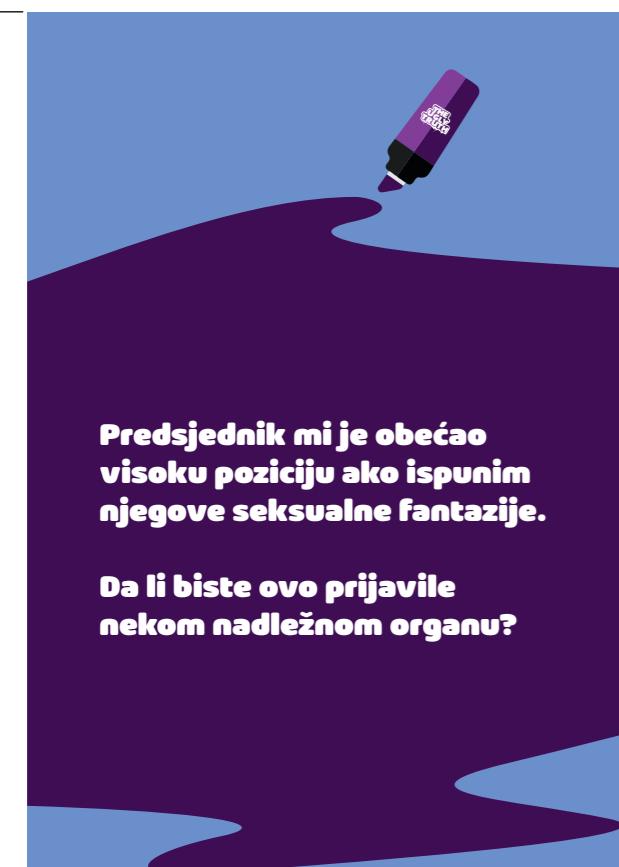
Kako je bilo obnašati funkciju premijerke Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije kao žena?

Moj suprug je pred prijateljima ismijavao moj politički angažman i nazivao me „moja mala političarka koja nešto tamo priča“.

Koliko je bitna podrška partnera tokom političke kampanje?

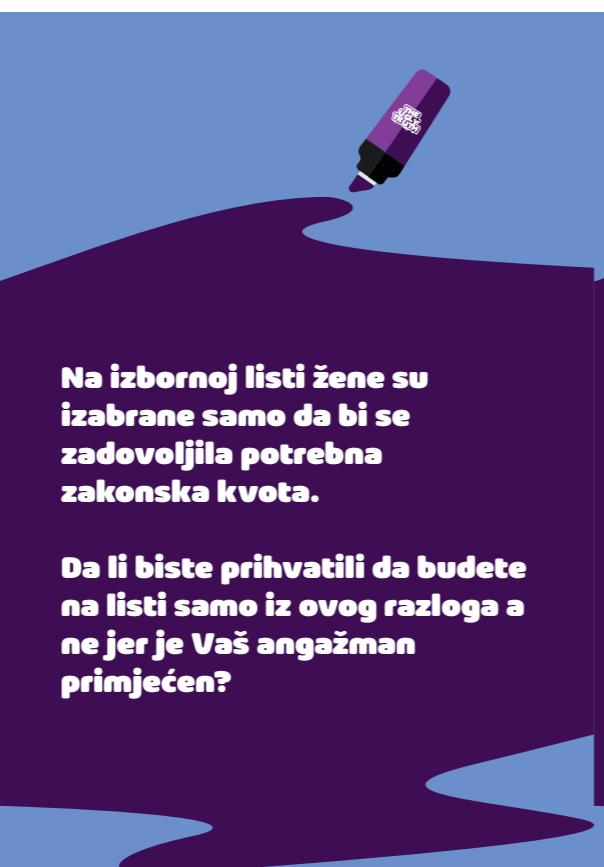
„Lako je meni baviti se politikom kad imam očevo bogatstvo i ne moram da razmišljam o svojoj egzistenciji.“

Da li status i imovina roditelja može da utiče na uspjeh političke karijere?

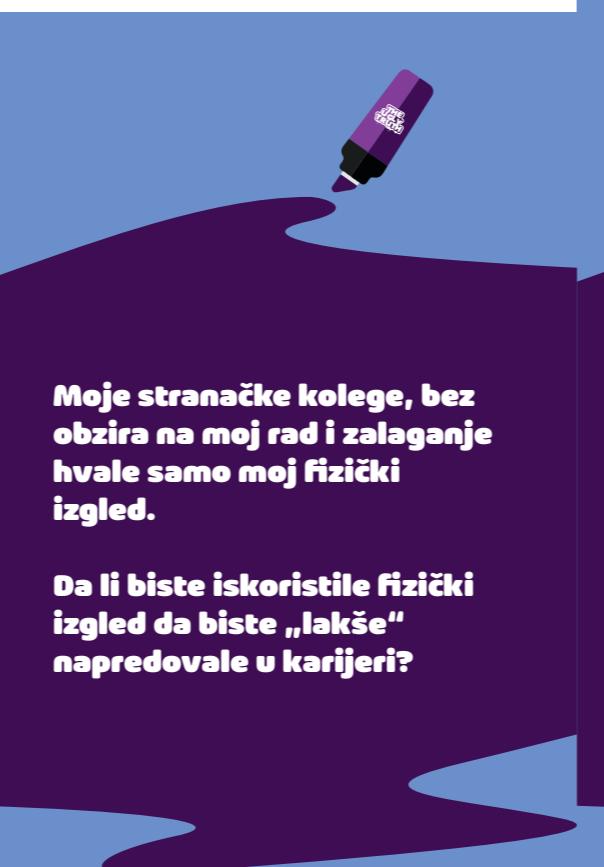
Predsjednik mi je obećao visoku poziciju ako ispunim njegove seksualne fantazije.

Da li biste ovo prijavile nekom nadležnom organu?

Na izbornoj listi žene su izabrane samo da bi se zadovoljila potrebna zakonska kvota.

Da li biste prihvatali da budete na listi samo iz ovog razloga a ne jer je Vaš angažman primjećen?

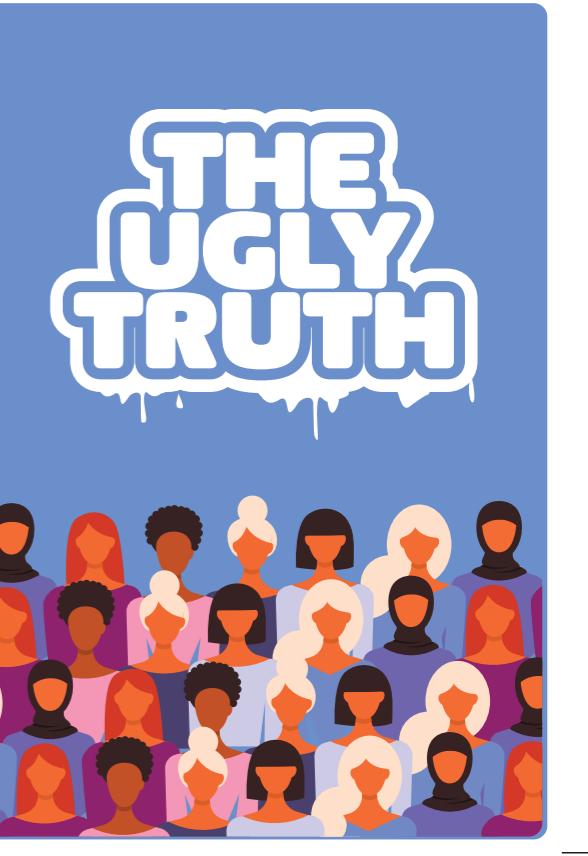
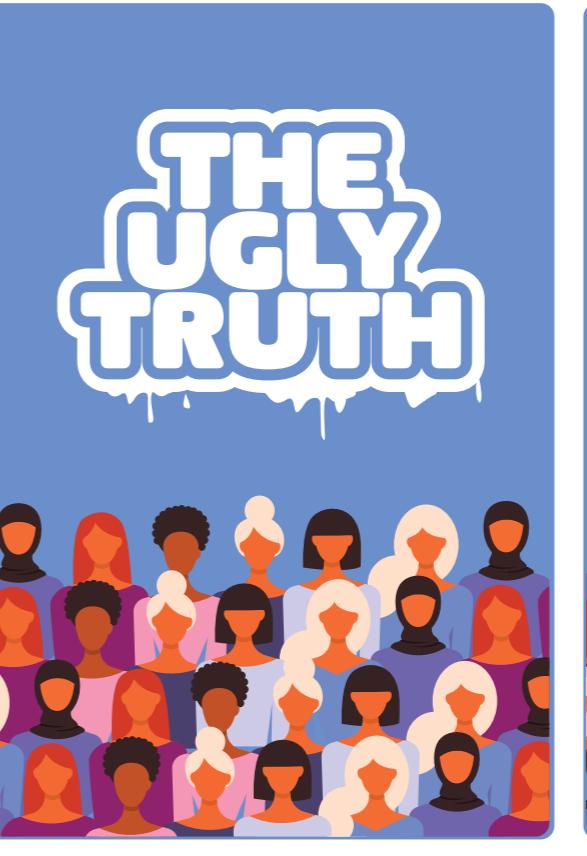
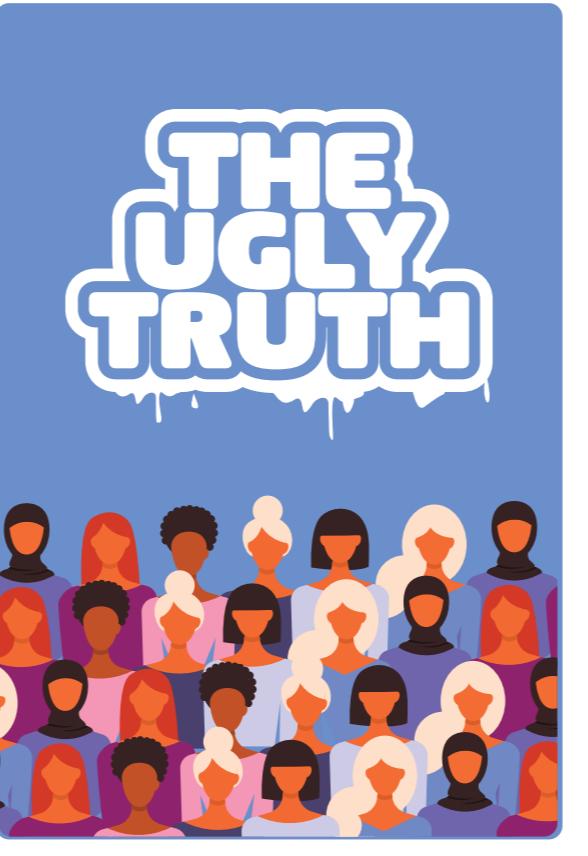
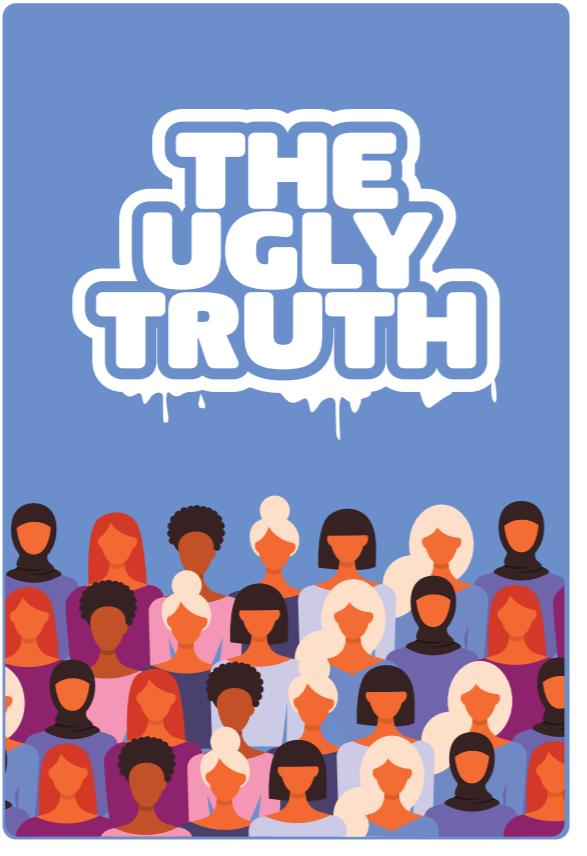
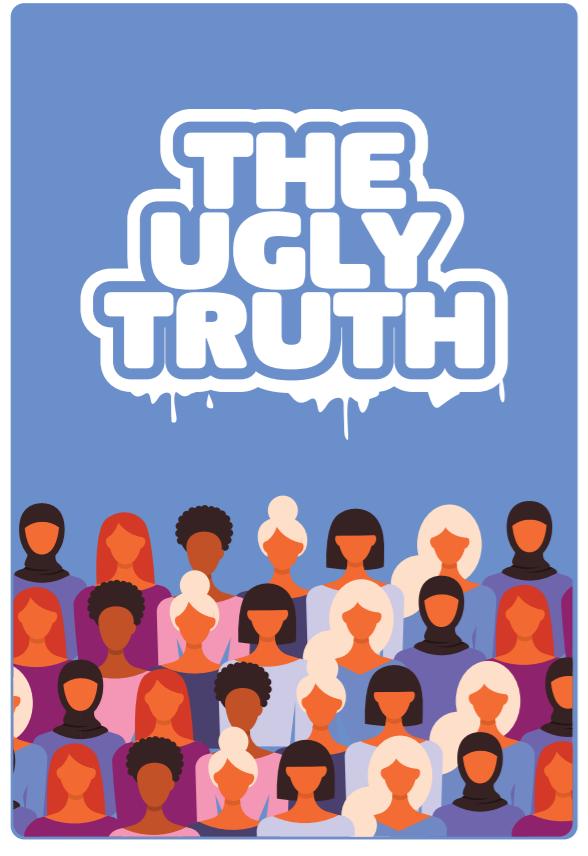
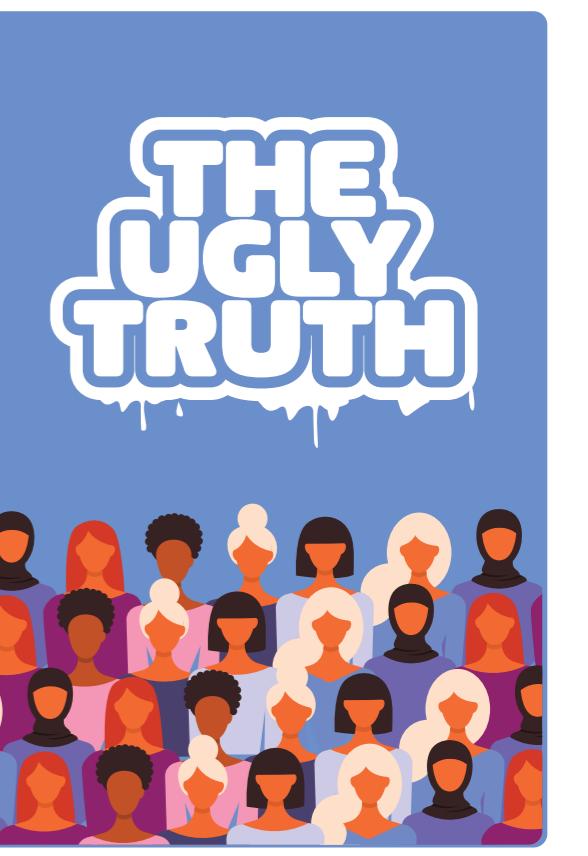
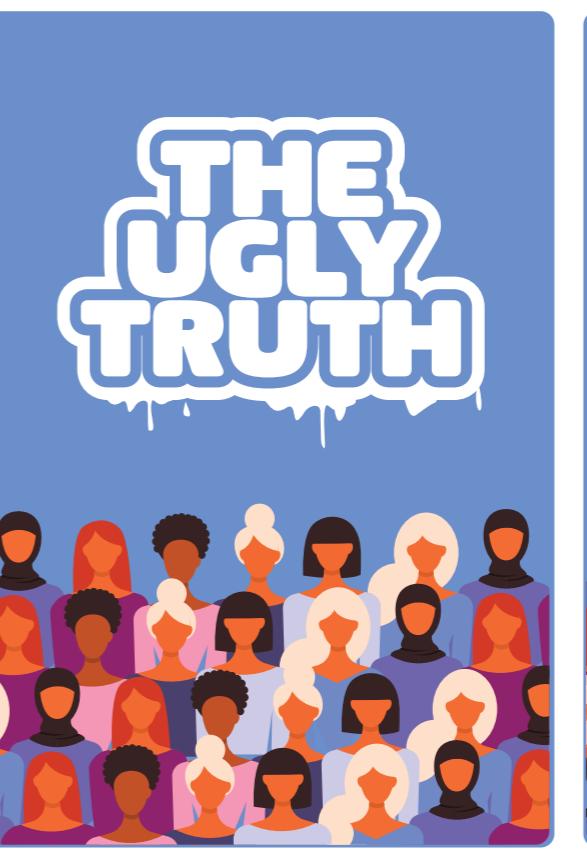
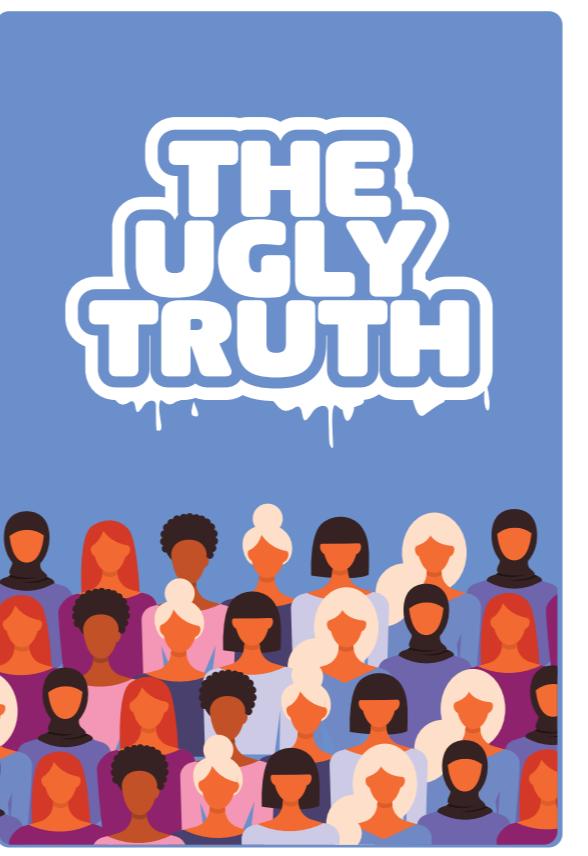
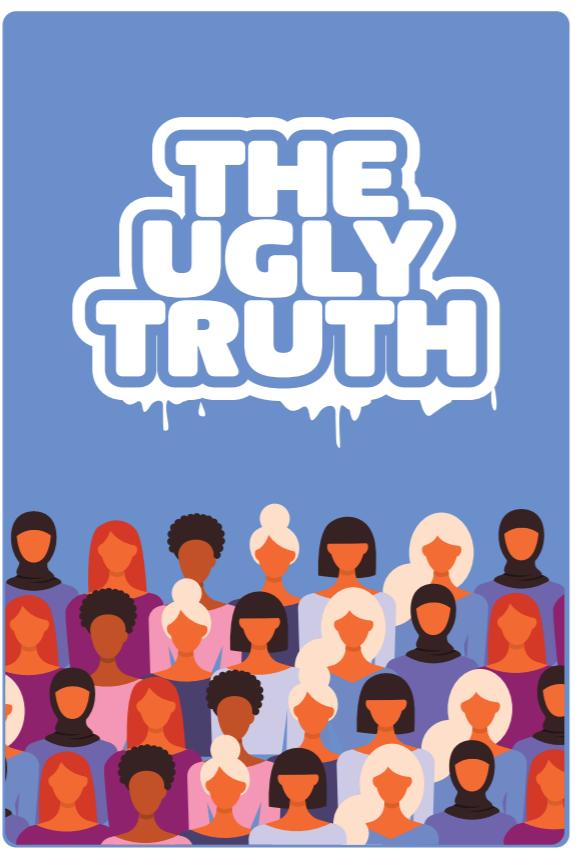
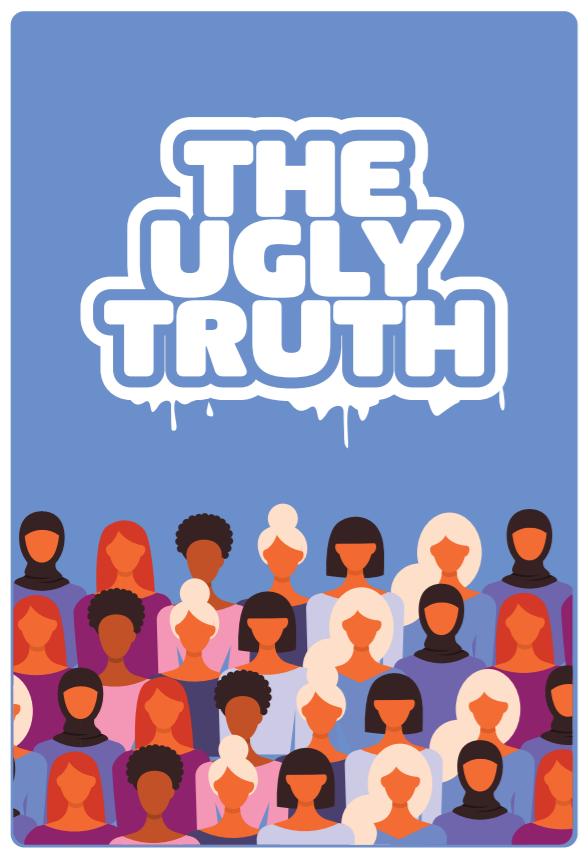
Moje stranačke kolege, bez obzira na moj rad i zalaganje hvale samo moj fizički izgled.

Da li biste iskoristile fizički izgled da biste „lakše“ napredovale u karijeri?

Na plakatima sa mojim likom nacrtali su mi zmijski jezik.

Kako biste reagovali na ovakav vid vandalizma?

„Žena treba da ide na pijacu a ne u vijeće.“

Mnoge poznate političarke su bile izvrsne domaćice. Koliko je bitno ženi da balansira između toga da bude uspješna domaćica i uspješna političarka?

Kad sam prolazila svojom ulicom, komšija mi je dobio „Nisi ti za politike, radije čuvaj muža i brini o djeci.“

Da li žena treba da prioritizira svoj porodični život u odnosu na svoju političku karijeru?

„E čuj nositeljica izborne liste žena. Šta je ta sebi umislila?“

Koji bi bio Vaš odgovor na ovakav komentar?

Svi znaju da sam do posla (funkcije) došla „preko kreveta“.

Zašto je ovo često prvi komentar kada je u pitanju uspješna žena koja ima odlične rezultate u svojoj karijeri i na visokoj je poziciji?

U toku javne debate protukandidat, vidno iznerviran mojim stavovima, u programu uživo izvršio je napad na mene i polio me vodom.

Kako reagovati na ovakav ispad?

„Ostvari se kao majka pa tek onda pričaj o pravima trudnica i djece.“

Da li treba javno objašnjavati i isticati svoje lične stavove o (ne)formiranju porodice?

„Ako nije bila u stanju da sačuva supruga i održi brak, kako misli da održi društvo?“

Da li ovo pitanje direktno upućuje na krivnju žene za razvod braka? Kako biste postupili u ovoj situaciji?

„Ne može majčinstvo i politika u isto vrijeme.“

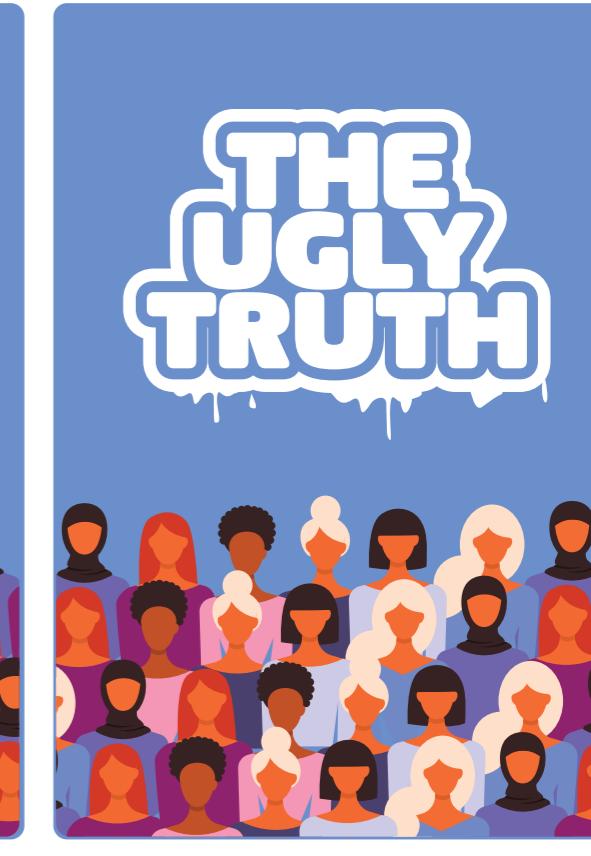
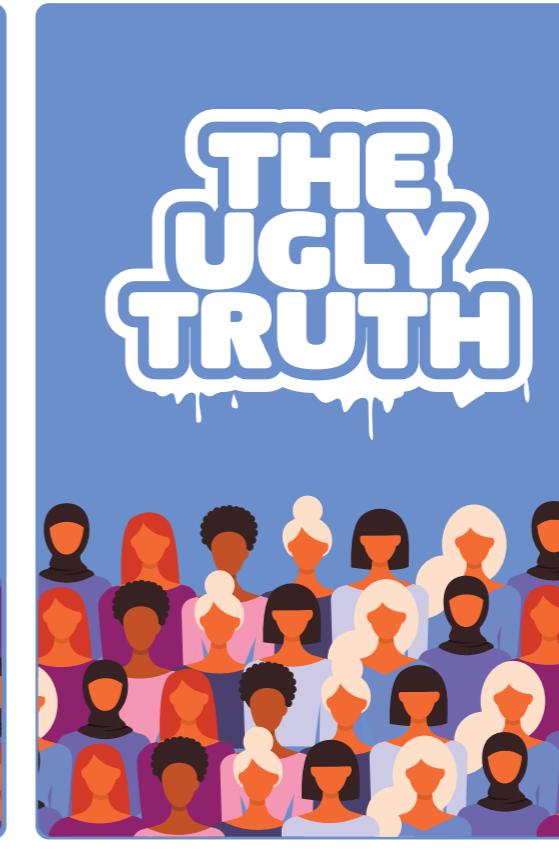
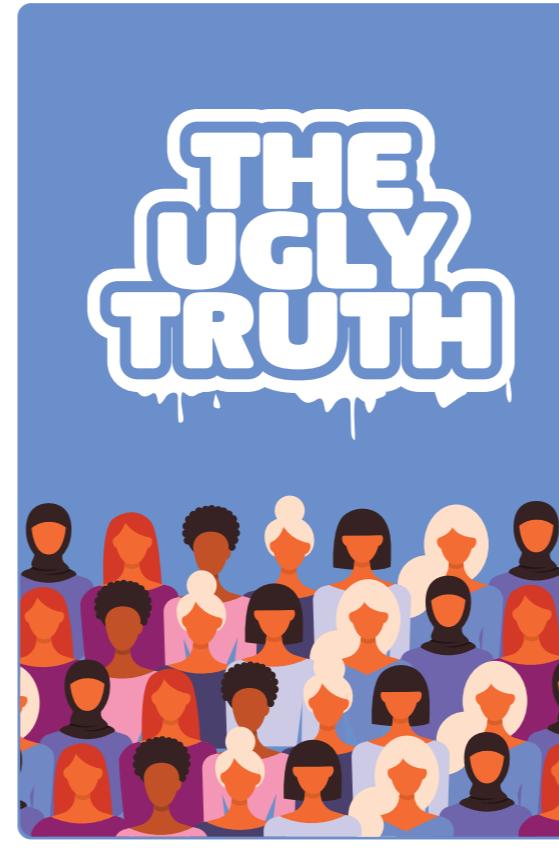
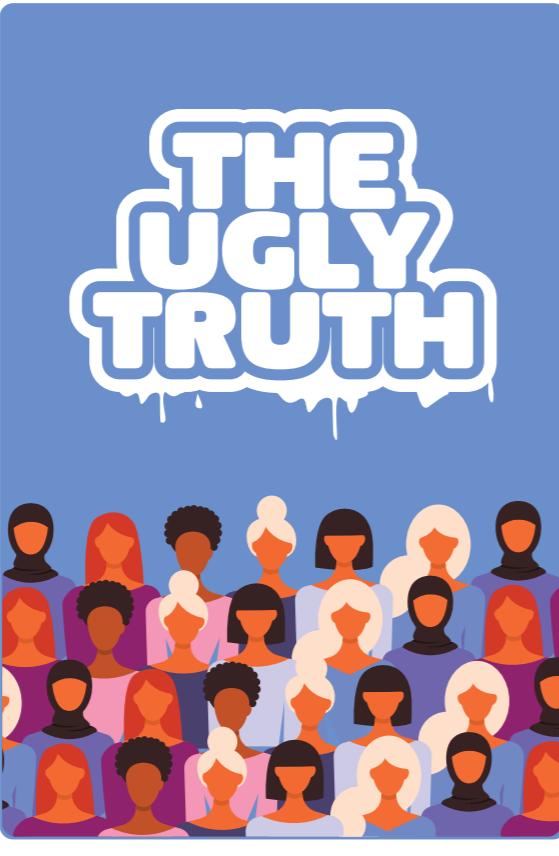
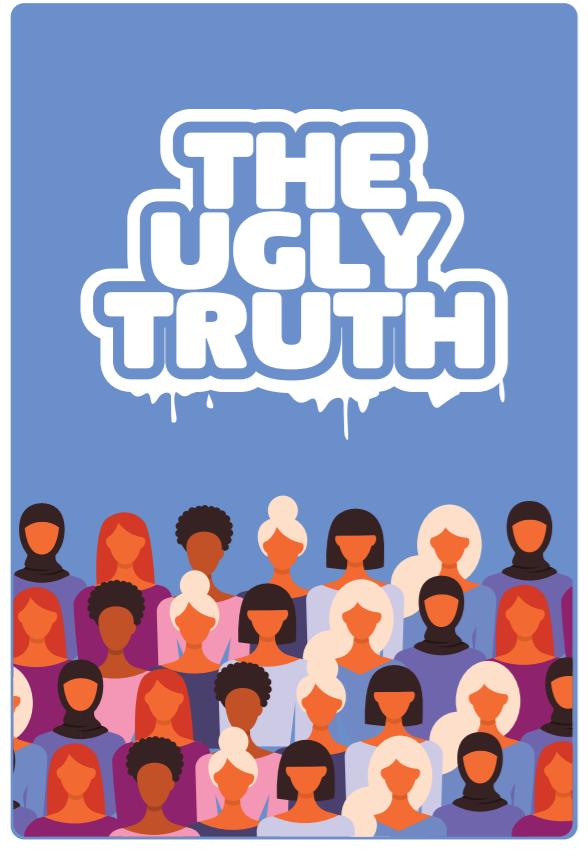
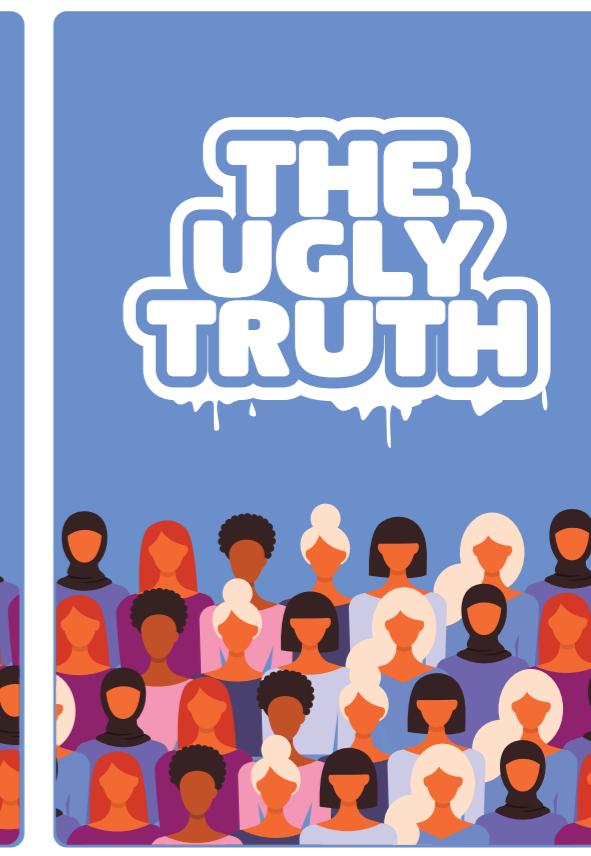
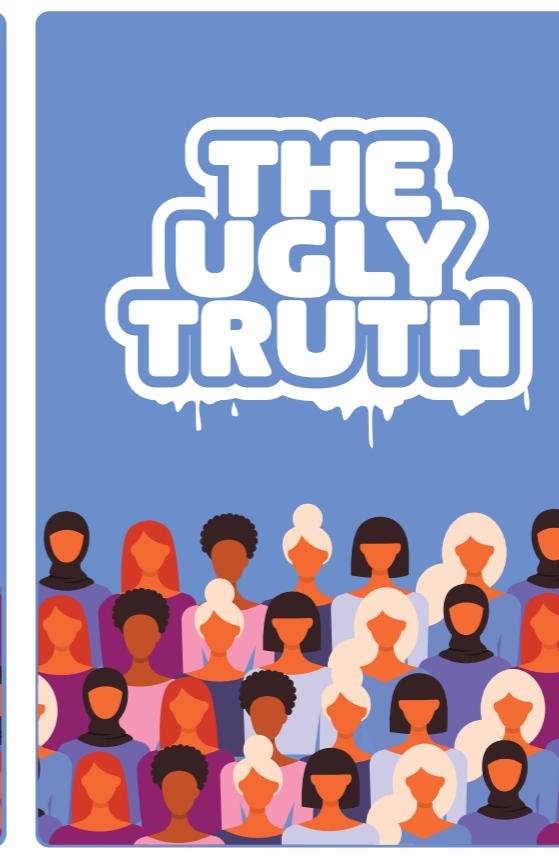
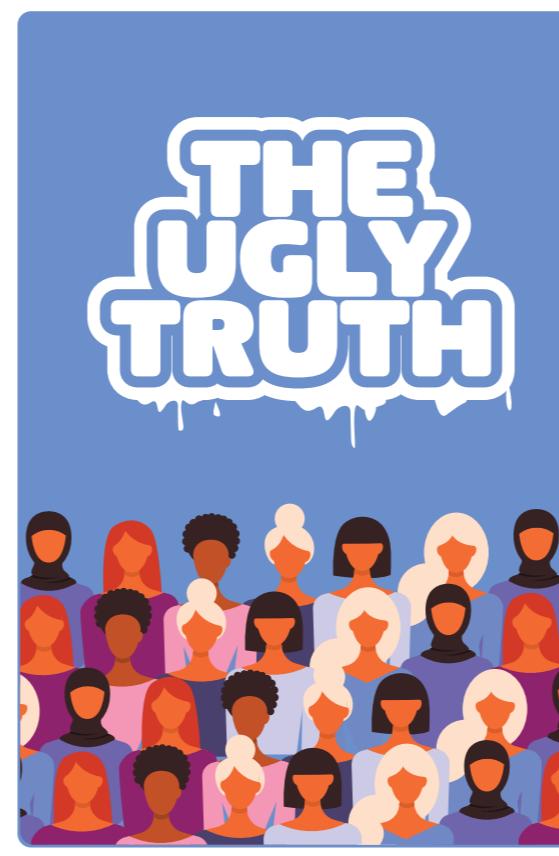
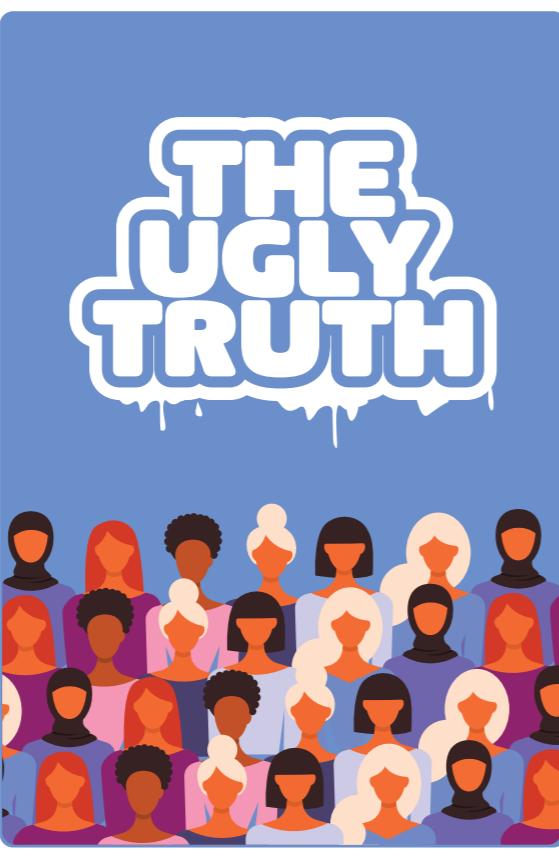
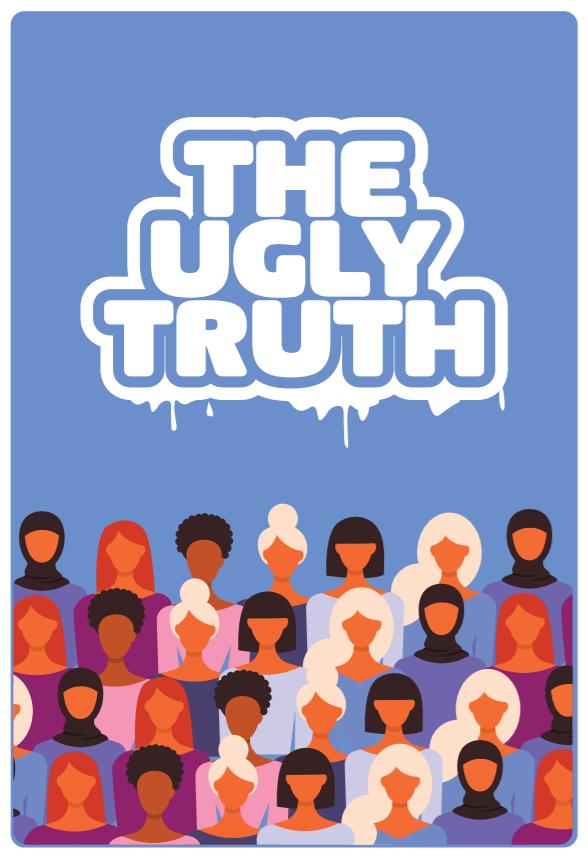
Da li je uloga majke najvažnija uloga jedne žene?

„Dobar vođa je uvijek lider, nikad liderka.“

Koliko vam smeta rodna neosjetljivost našeg jezika?

„Previše si feminizirana da bi donosila odluke za društvo.“

Šta za Vas znači „feminizam“ – jednakost ili supremacija?

Na stranačkim sastancima uvijek ja pravim kafu.

Da li smatrate da su ovakvi i slični poslovi društveno prihvaćeni kao „ženski poslovi“?

„Žena si. Šta ti znaš o politici i ekonomiji?“

Da li smatrate da su žene manje obrazovane o politici i ekonomiji, ili bilo kojoj drugoj sferi života u odnosu na muškarce? Zašto?

Rekli su mi da sam muškobanjasta.

Da li frizura i način odijevanja uvjetuju uspjeh u politici?

Na završnom predizbornom skupu izvršen je atentat prilikom obraćanja nositeljice liste.

Kolike posljedice bi ovakav čin ostavio na odvažnost žena za kandidaturu za neku važnu političku poziciju?

„Uspješnija bi bila za šankom nego za govornicom.“

Da li smatrate da je ovo degradacija žena koje rade u turizmu i uslužnim djelatnostima?

Moje javno obraćanje je naglo prekinuto zbog fizičog sukoba u publici.

Šta biste uradili u ovakvoj situaciji? Da li smatrate da neradi u publici mogu biti iscenirani?

U toku javne debate, voditelj (novinar) je muškog kandidata pitao za izborni program a mene o tajni mog dobrog fizičog izgleda.

Koliku ulogu mediji igraju u širenju diskriminacije i stereotipisanja kandidatkinja u političkim kampanjama?

„Jedino vrijedno pažnje jesu tvoje noge.“

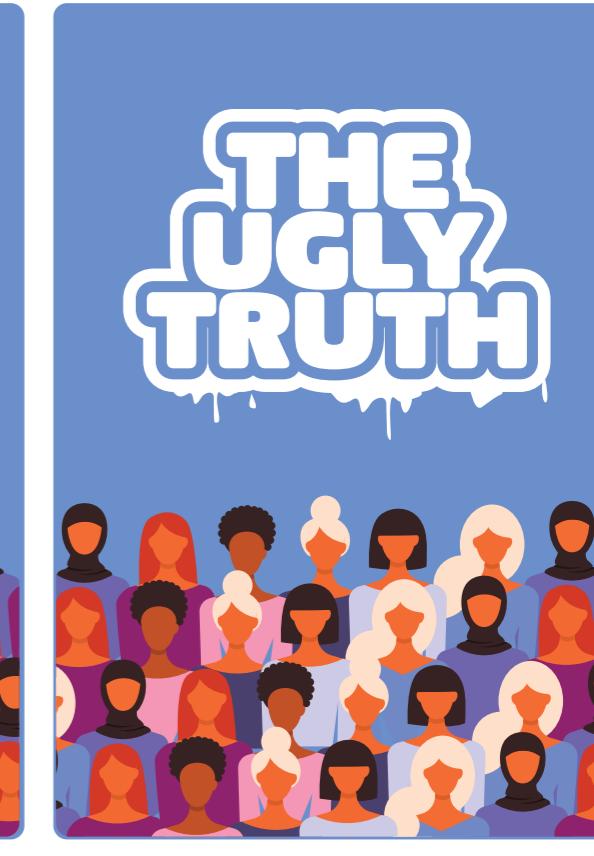
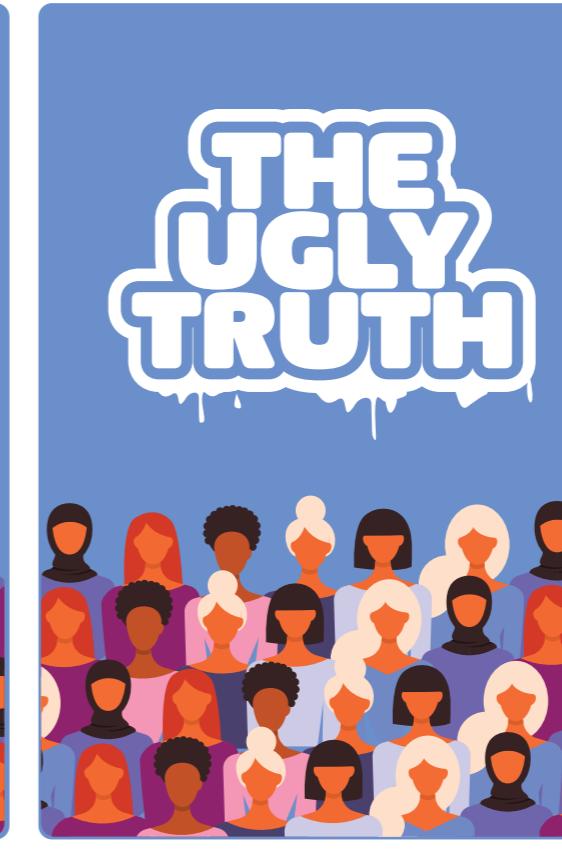
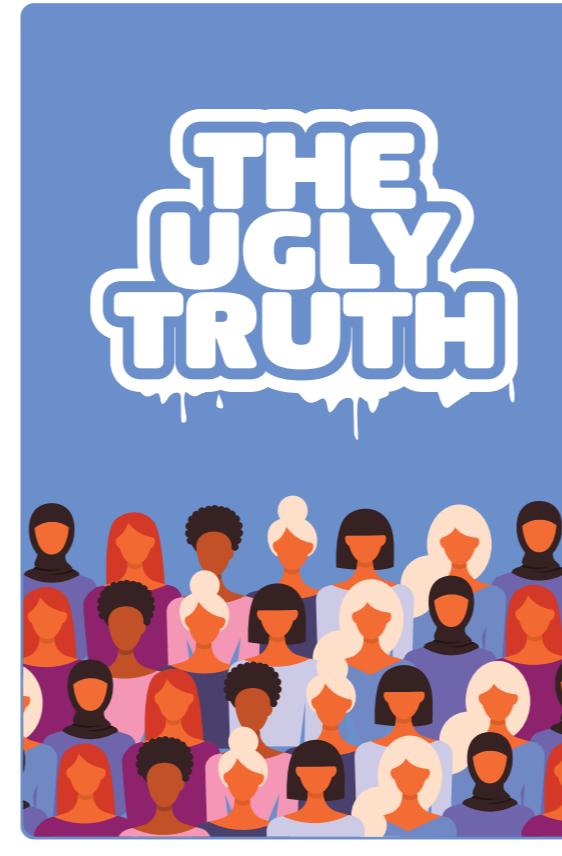
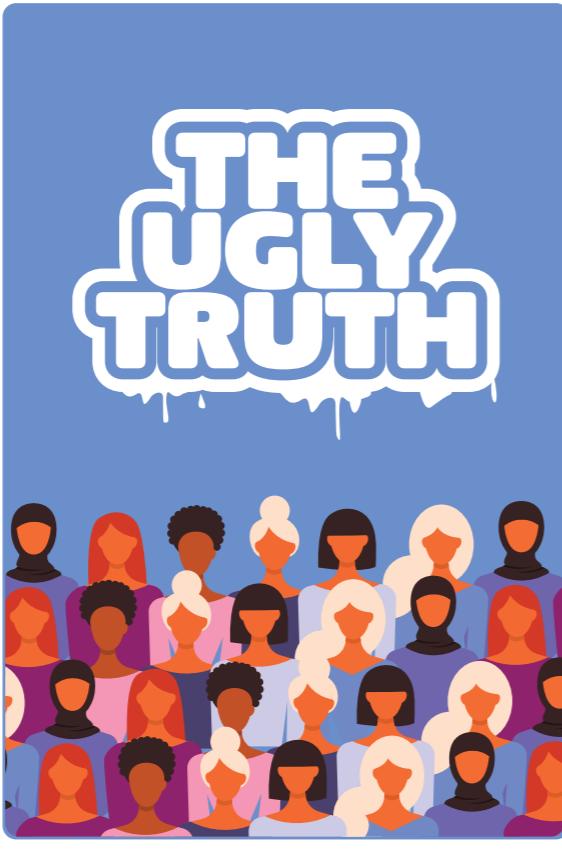
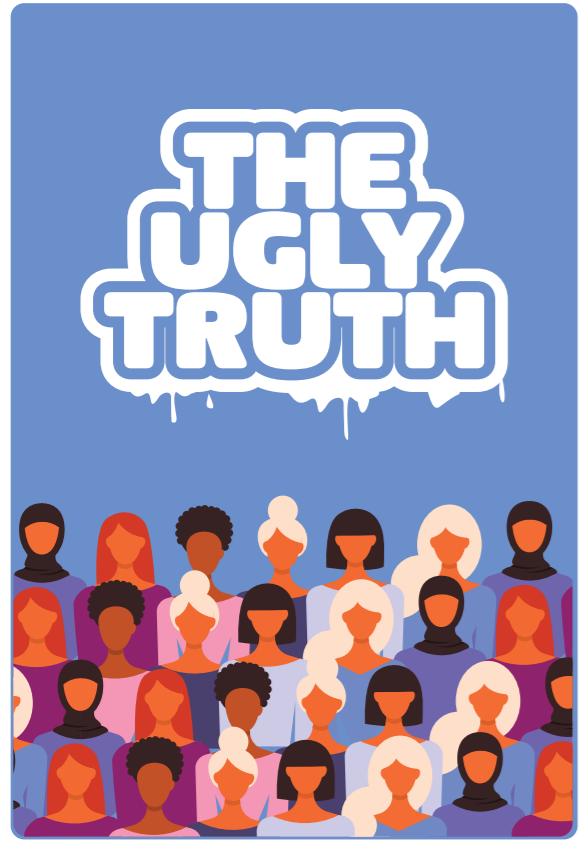
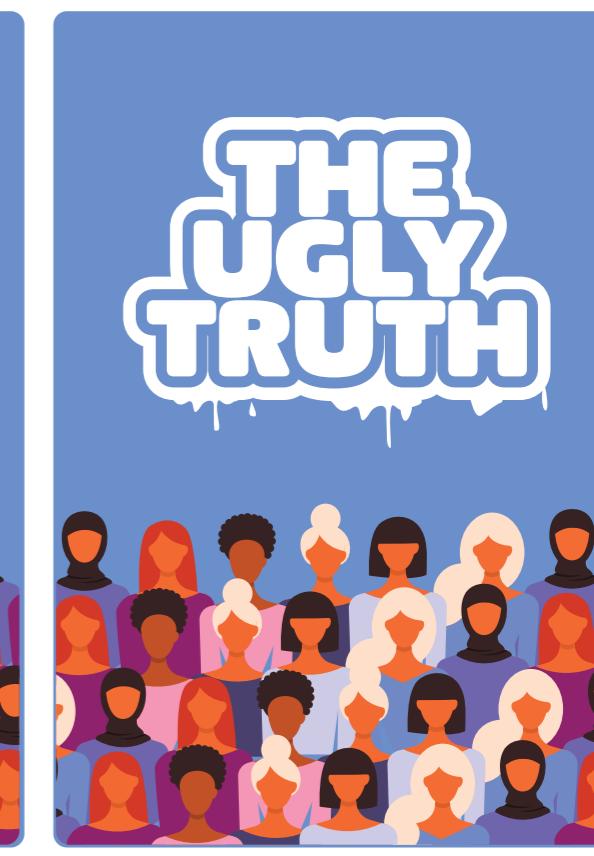
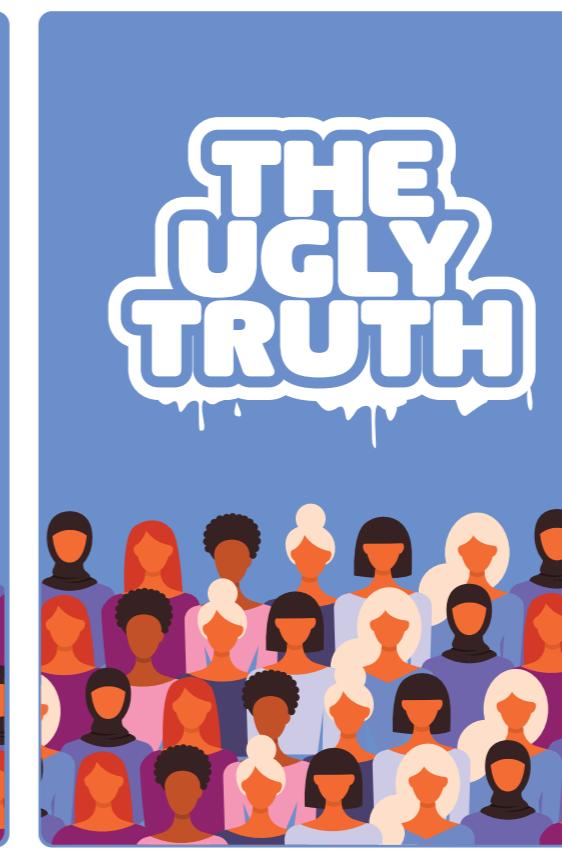
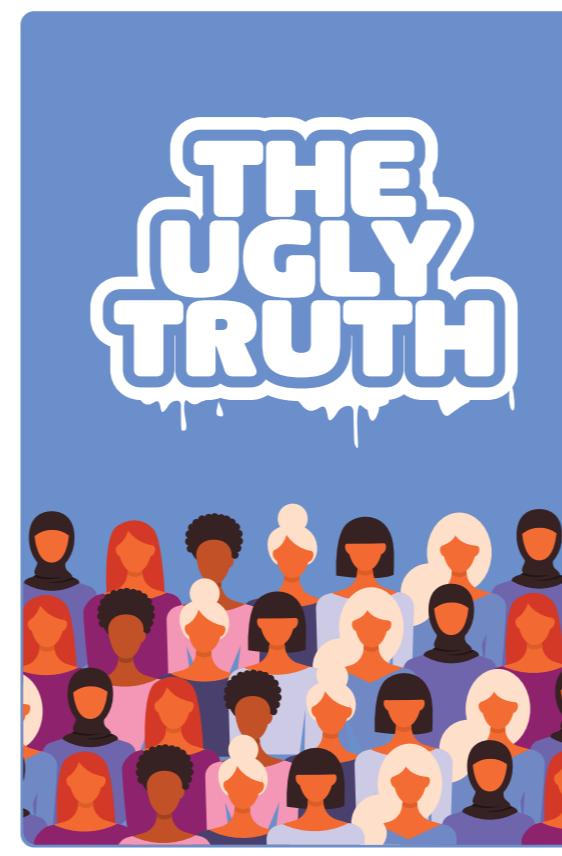
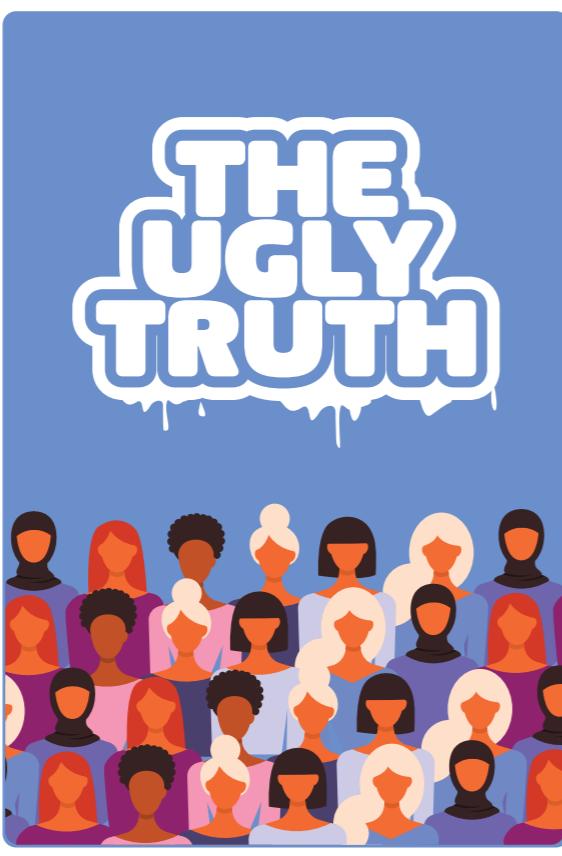
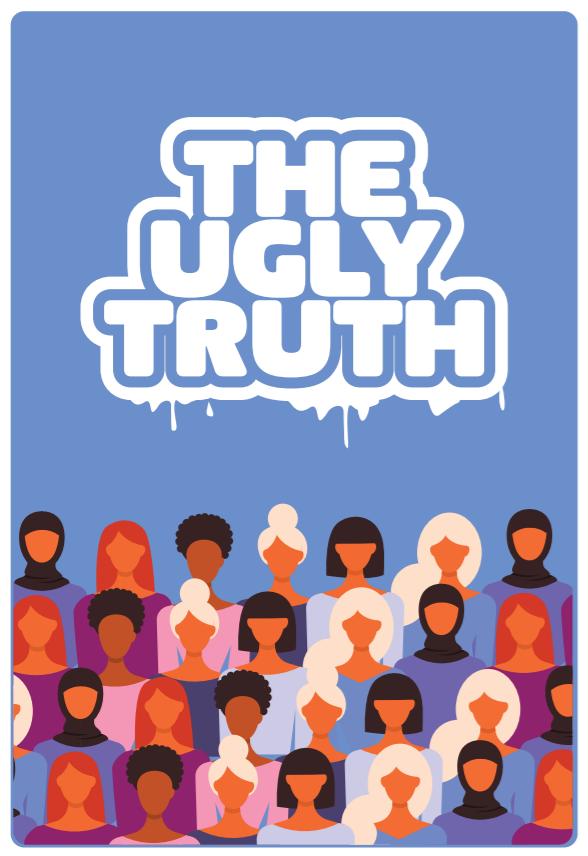
Da li je „pametno“ naglašavati fizičke atribute u toku predizborne kampanje?

Niko me ne shvata ozbiljno jer sam žena.

Kako promjeniti ovakav način razmišljanja?

Na mojim izbornim plakatima je dopisano „zatucana muslimanka“.

Da li religijski stavovi trebaju da budu iskazani u toku političke kampanje?

Rekli su mi da izgledam kao „teta“ (starija gospođa).

Da li staromodniji izgled i način oblačenja može da ostavi dojam većeg iskustva?

„Ako osvojim dovoljan broj glasova, politička partija mi je obećala oklagiju.“

Da li se ovakav gest može zaista shvatiti kao „samo nevina šala“?

Rekli su mi da ne mogu donositi važne odluke jer sam isuviše emotivna.

Da li smatrate da su žene uvek emotivnije i osjećajnije od muškaraca? Da li bi emotivnost mogla biti prednost u jednoj kampanji?

„Nisi sposobna da razmišljaš svojom glavom.“

Da li je lakše manipulisati ženama u odnosu na muške kolege političare?

„Sve su žene iste.“

Da li generalizacije mogu uništiti jednu političku kampanju?

Zbog moje kandidature i protivljenja trenutačnom sistemu sigurnost moje porodice je ugrožena.

Da li biste odustali od političke karijere ukoliko biste se suočili sa ovakvom situacijom? Da li smatrate da bi Vas sistem podržao i pomogao Vam da osigurati bezbjednost porodice?

„Napusti prostoriju, vrijeme je da muškarci razgovaraju i da se donešu važne odluke.“

Da li je prešutjeti ovu izjavu i uraditi kako je rečeno ili ukazati kolegama da je ta izjava pogrešna i diskriminirajuća? Da li smatrate da možete promjeniti način razmišljanja kolega?

U javnost su procurile moje privatne fotografije sa ljetovanja.

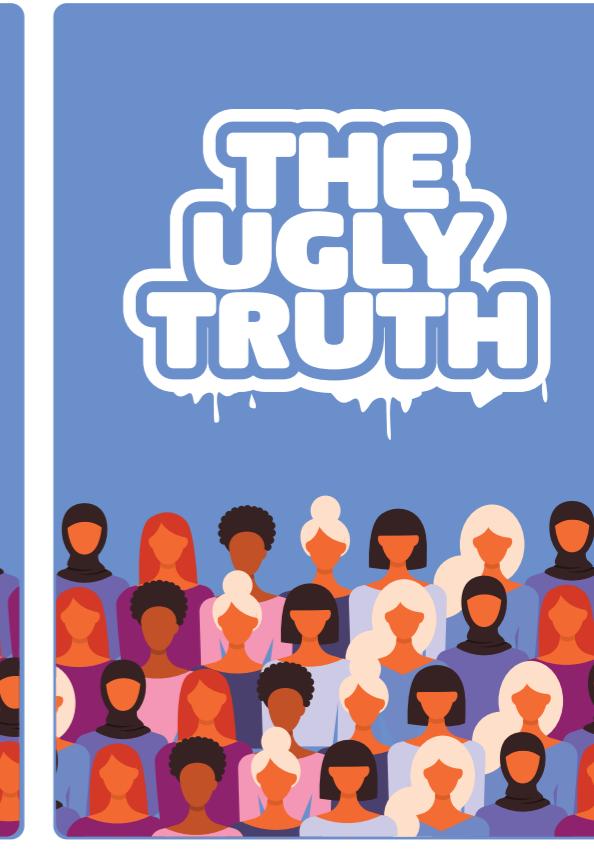
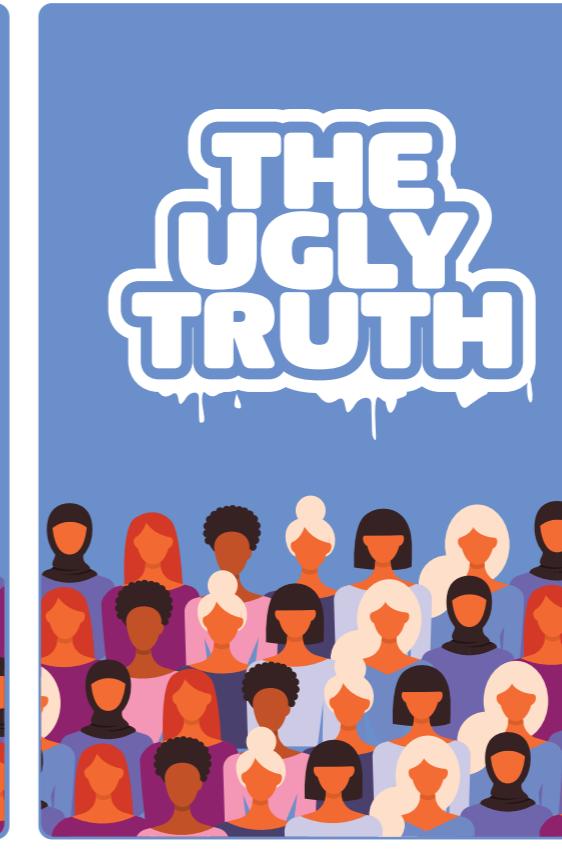
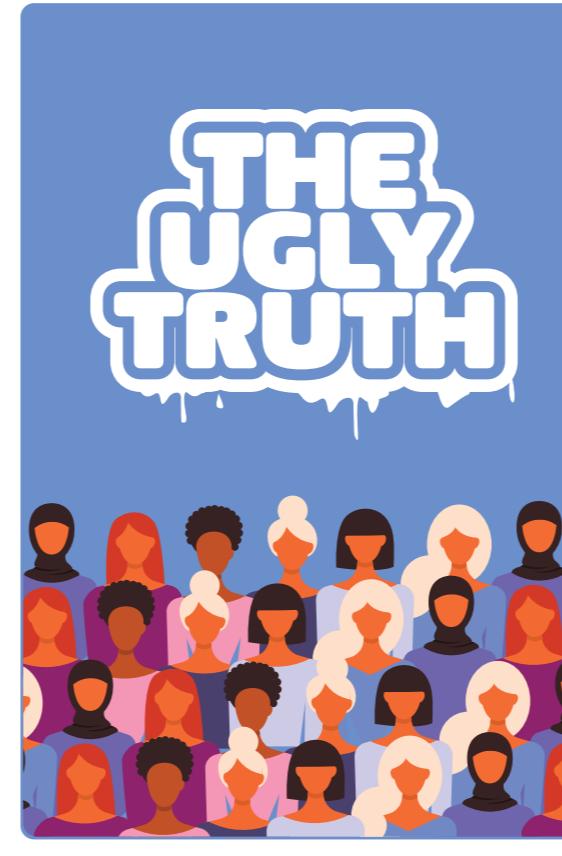
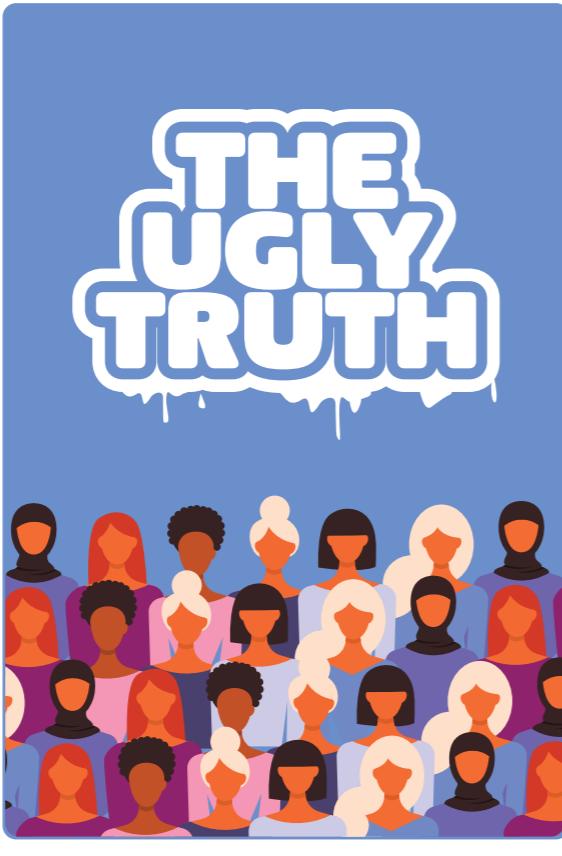
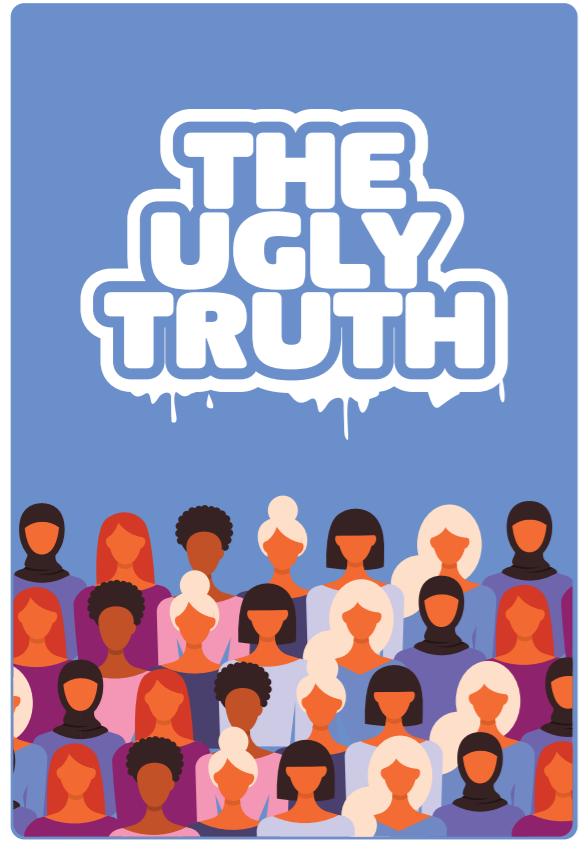
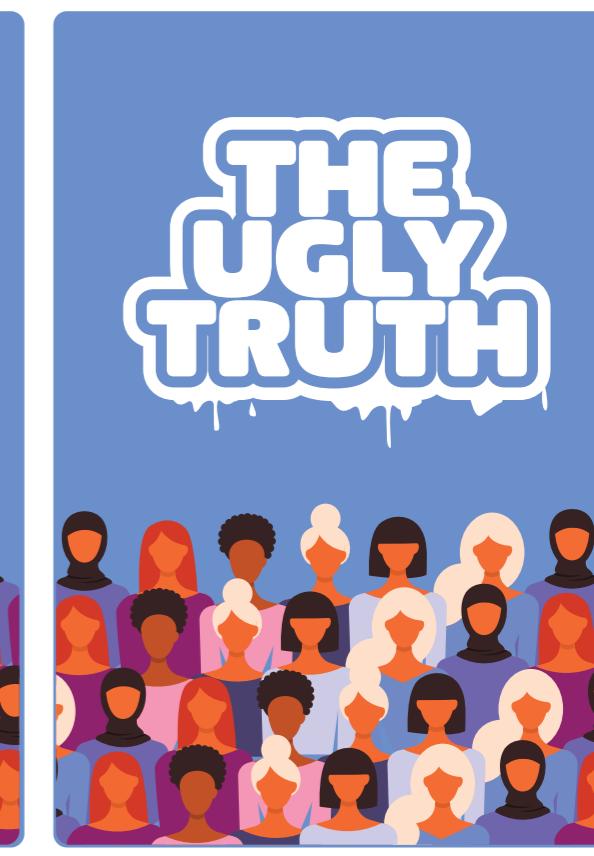
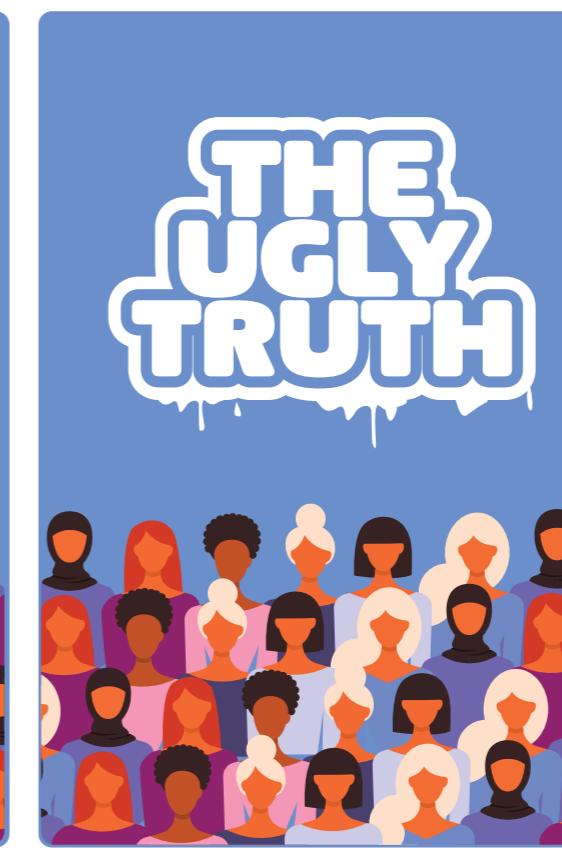
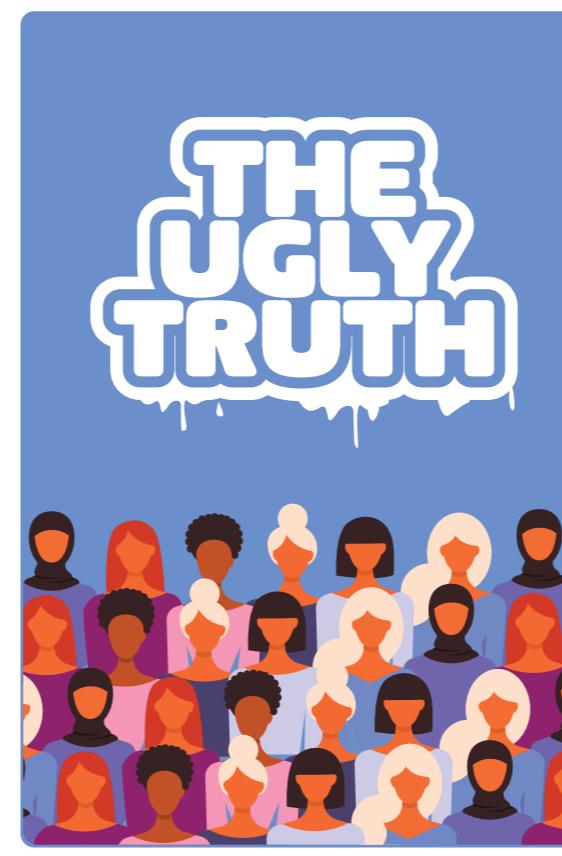
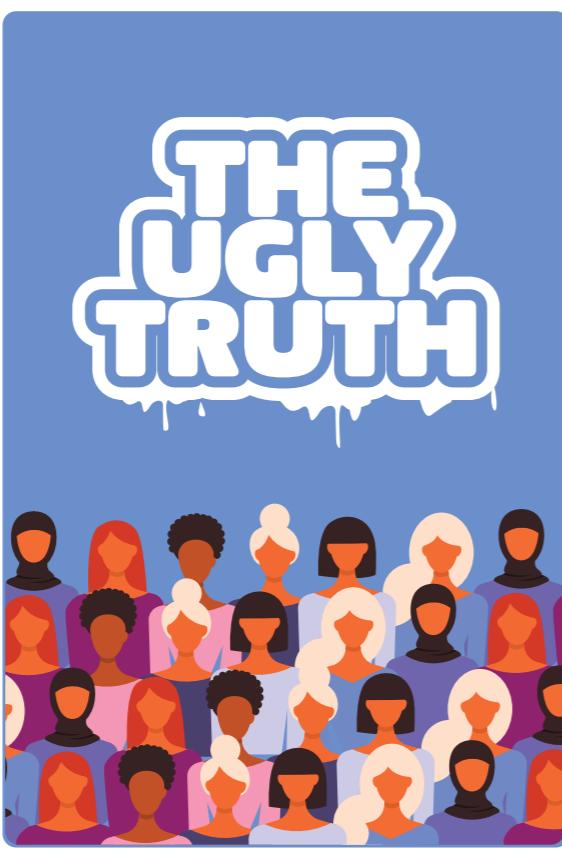
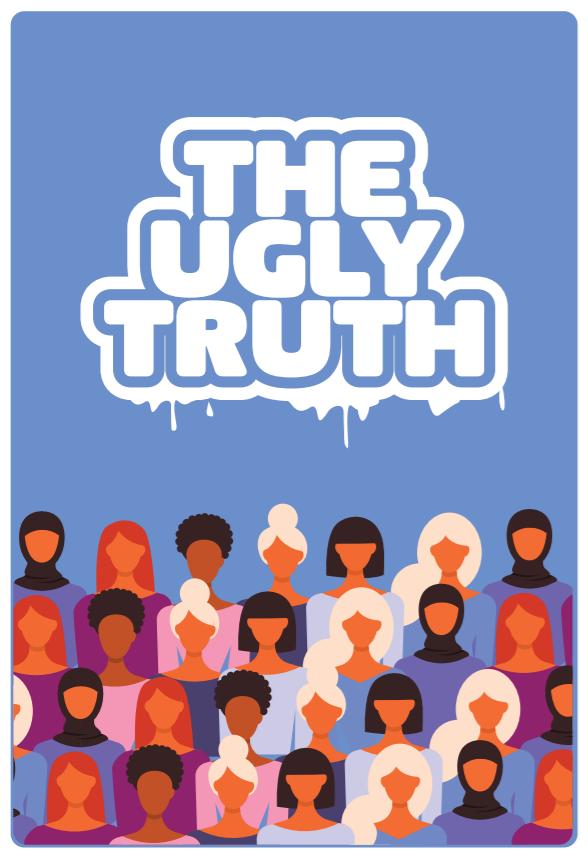
Da li biste objavljivali privatne slike na društvenim mrežama ukoliko se bavite javnim, društveno odgovornim pozivom?

Tražili su mi da na javnom nastupu uklonim/istaknem svoje vjersko obilježje.

Da li treba da se ističe ili sakriva vjerska pripadnost u političkom svijetu?

„Ti si glupačka koja vjeruje u promjene.“

Da li smatrate da su žene odvažnije i hrabrije od muškaraca u uvođenju promjena?

Iako sam uspješno vodila kampanju, kolega je preuzeo zasluge i moju ostvarenu poziciju.

Da li biste reagovali na ovo iako znate da biste bili potpuno izbačeni iz stranke ukoliko dignete glas protiv kolege?

„Žene su dekor bosanskohercegovačke političke scene.“

Da li se ovakva izjava može shvatiti kao uvreda ili kao kompliment?

Trenutne načelnice su se odrekle svog javnog medijskog prostora i ustupile ga kandidatkinjama čija je predizborna kampanja u toku.

Da li bi Vi na ovakav način podržali buduće kandidatkinje? Zašto?

Moja politička partija smatra da bi žene bile veoma uspješne gradonačelnice.

Da li je ovo iskazivanje ravnopravnosti ili neravnopravnosti?

Lokalni portal je napravio posebnu promociju svih žena u izbirnoj kampanji.

Da li smatrate da je potrebno omogućiti više medijskog prostora za promociju žena u politici?

Moja politička partija je odlučila da forum žena odredi prvih 10 kandidata na izbornej listi.

Da li biste se Vi zalagali da se unutar političke partije definiše uloga žena u procesu odlučivanja i donošenja važnih odluka?

Navijačka grupa reprezentacije je napravila transparent „Podržimo žene na predstojećim izborima“ i postavila ga u toku važne utakmice.

Smatrate li da je transparent ovog tipa relevantan za navijačku grupu? Da li smatrate da je ovakav vid podrške relevantan za tok političke kampanje?

Moju kandidaturu je podržala nacionalna manjina.

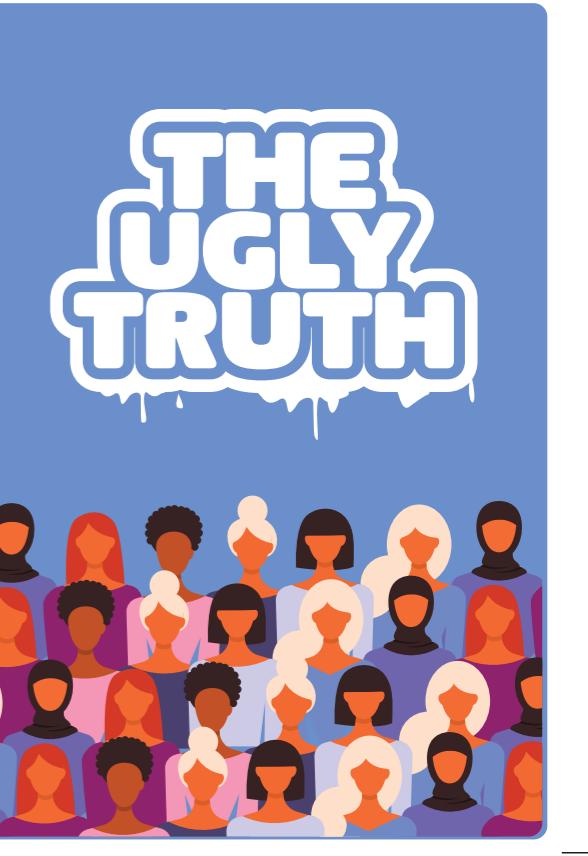
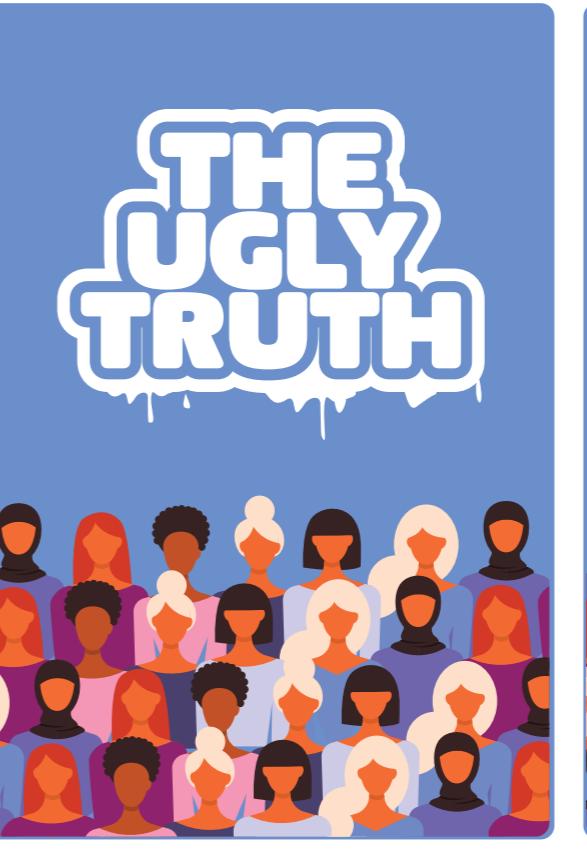
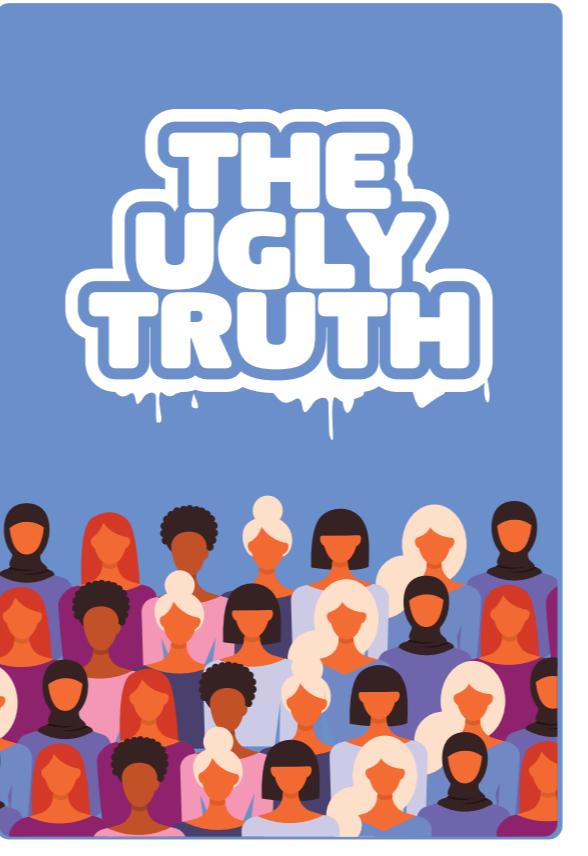
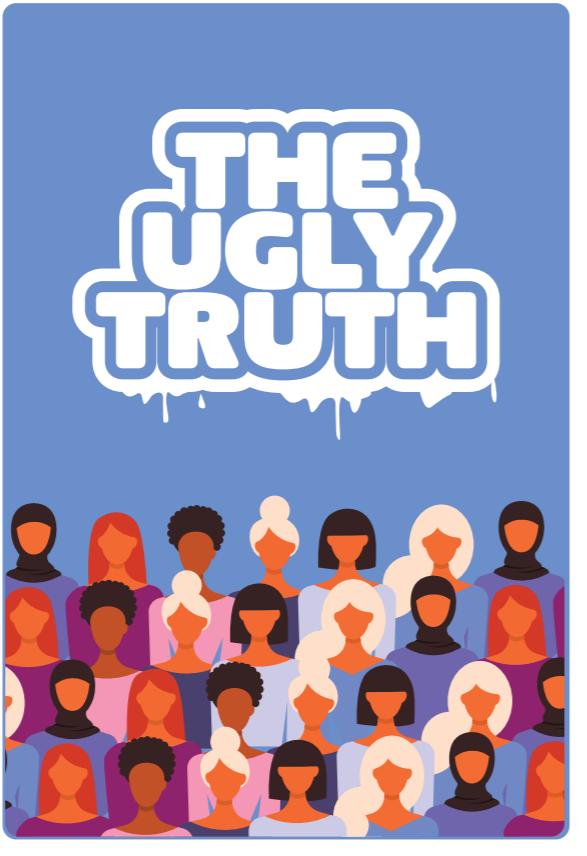
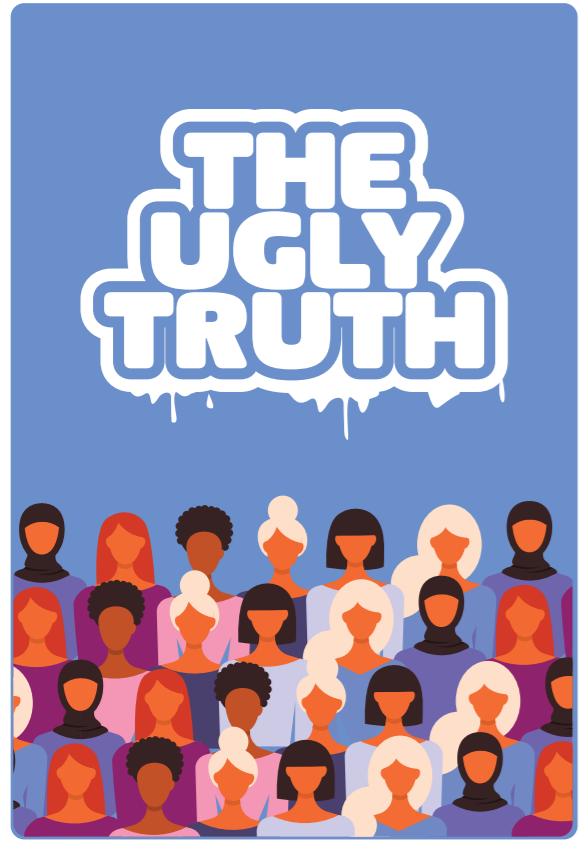
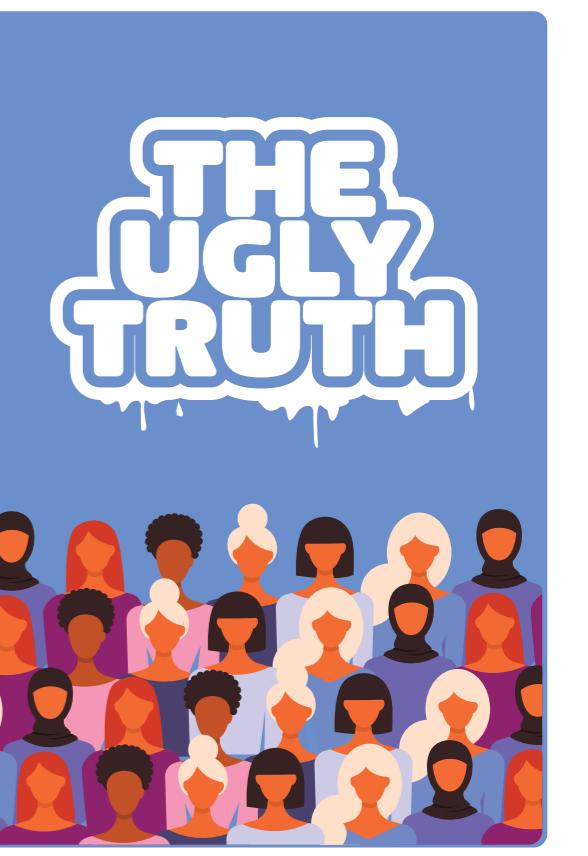
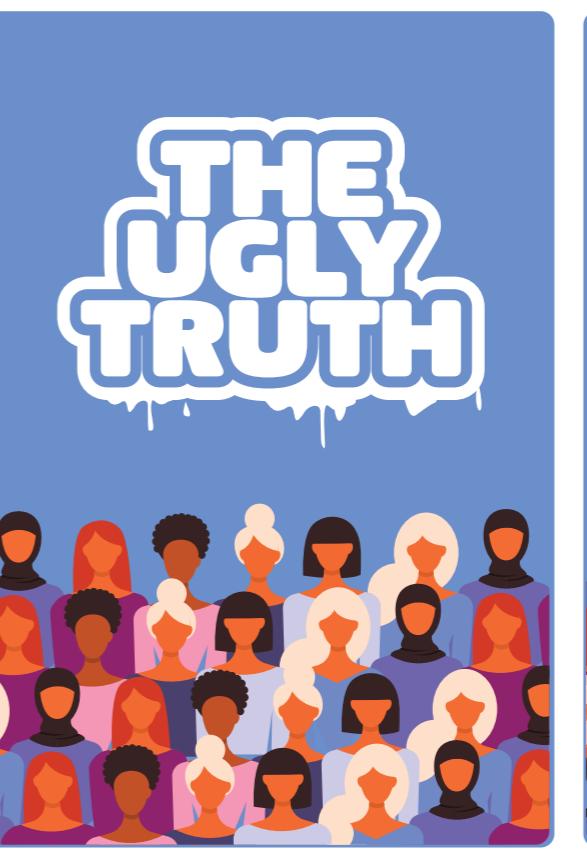
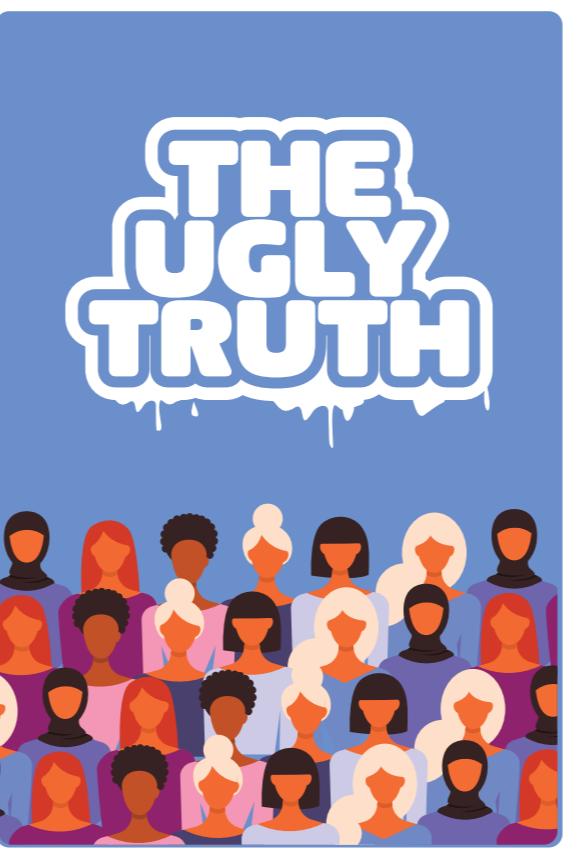
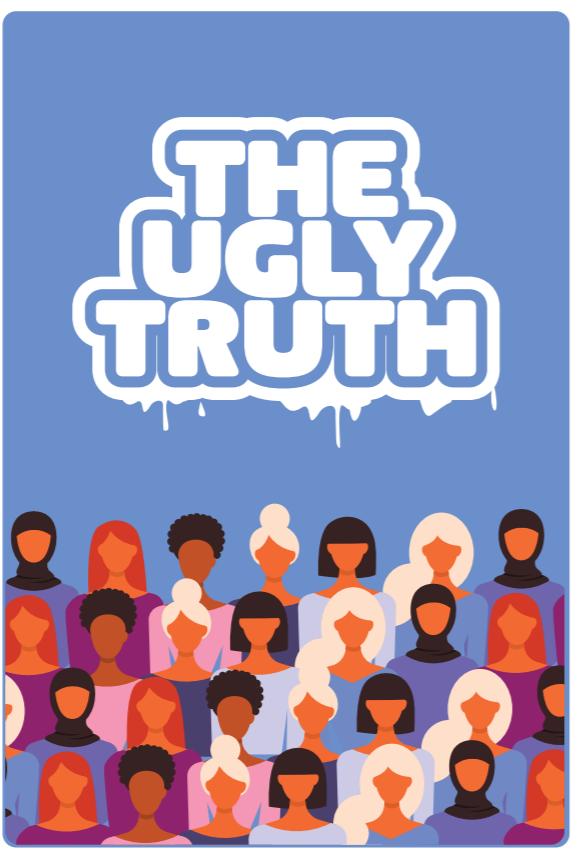
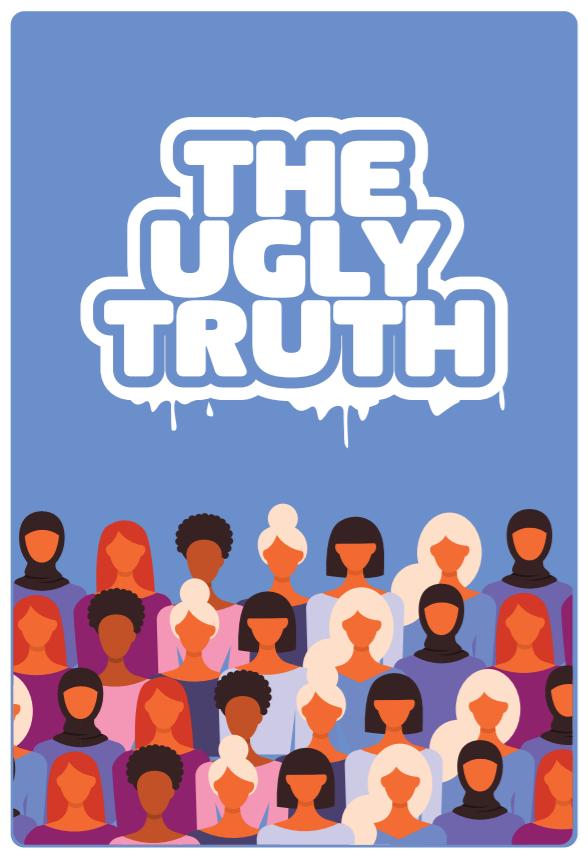
Da li smatrate da biste se za ovaku gestu trebali odužiti?

Vodstvo političke partije je odlučilo da žene budu uključene u raspodjelu budžeta za narednu godinu.

Da li smatrate da žene racionalnije vladaju raspodjelom budžeta?

Predsjedništvo BiH je donijelo odluku da odvajaju dio svojih ličnih primanja za finansianje izbornih kampanja žena.

Da li je ovo moguće da se desi u BiH?

Kolegica iz političke partije je svojim govorom zaključila završni predizborni skup.

Da li je ovo prednost ili nedostatak za završetak predizborne kampanje?

Najutjecajniji sportista u državi je napravio video podrške ženskoj političkoj kampanji.

Budući da su sportisti jedni od najznačajnih ambasadora naše države kako biste Vi iskoristili ovaj vid podrške? Da li bi Vam ovakva podrška bila korisna?

Političke partije susjednih država su objavile video podrške kandidatkinjama na izborima u našoj zemlji.

Da li smatrate da je na našim prostorima ovo moguće? Da li se ovo može shvatiti kao stvarna podrška ili kao provokacija i miješanje u način vođenje predizborne kampanje?

Kolega iz partije se ponudio da mi pričuva djecu dok ja održim svoje obraćanje na predizbornom skupu.

Da li biste ovo prihvatali? Smatrate li da Vaše dijete treba da prisustvuje na predizbornim skupovima?

Prema preizbornim anketama, kampanja koju su osmislice i vodile žene je od društva ocijenjena kao pobjednička.

Koje bi bile prijetnje i zamke kampanje koju vode isključivo žene?

Na izboru za muškarca godina nagradu je osvojila žena.

Kome biste se zahvalili prilikom primanja ove nagrade?

Strani medij me pozvao da napravi reportažu o mojoj predizbirnoj kampanji.

Šta biste željeli da bude primarni cilj ove reportaže? U kojem smislu biste voljeli da vas predstave u javnosti?

Lokalna škola je napravila listu uspješnih žena zajednice u koju je uvrstila i mene.

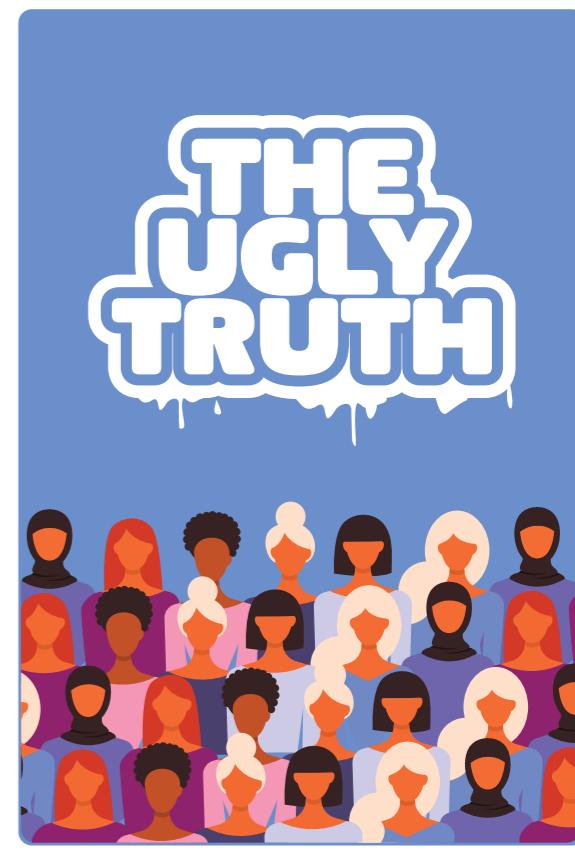
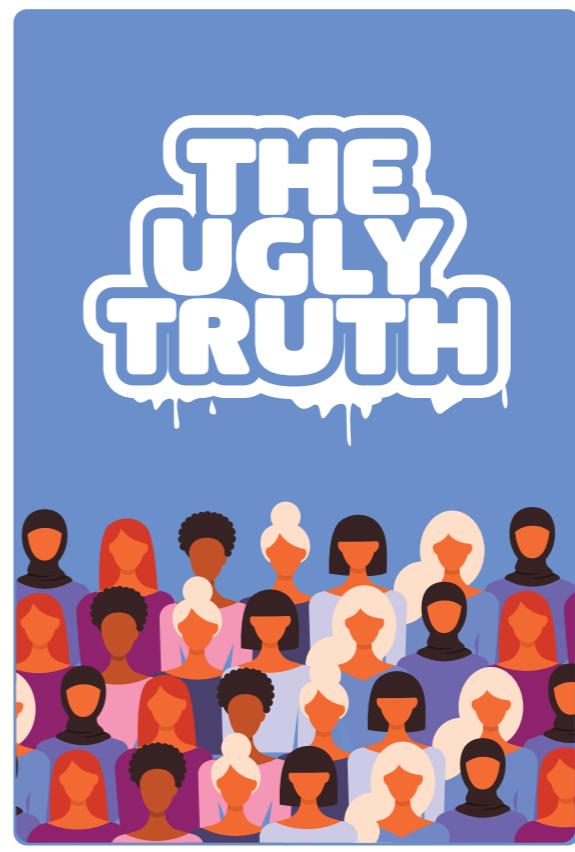
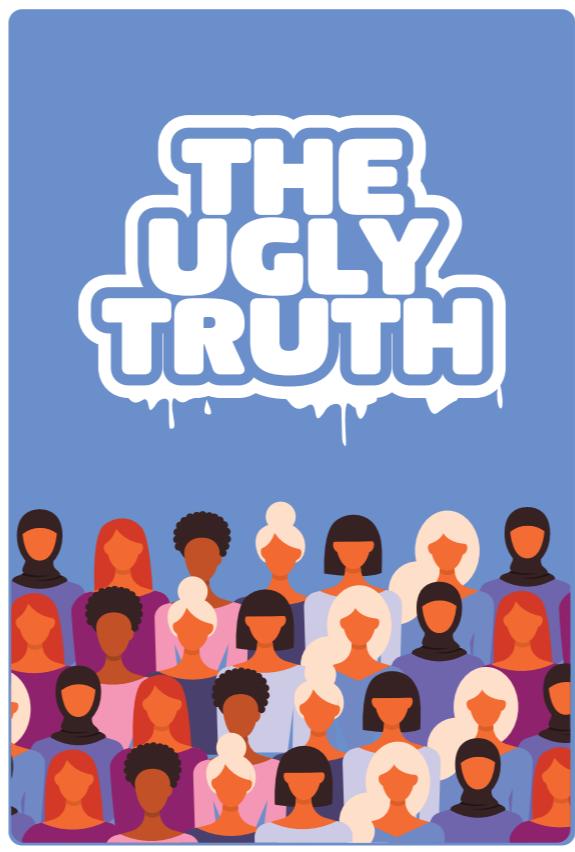
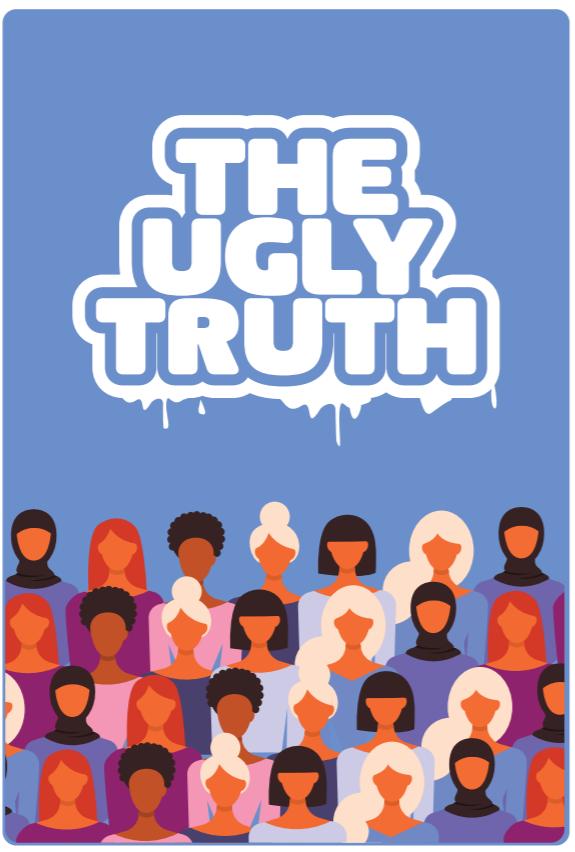
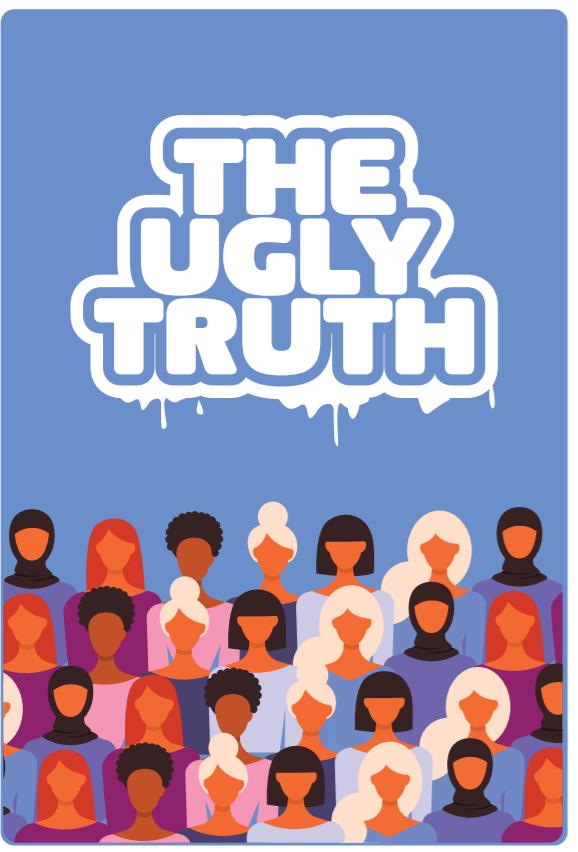
Da li su obrazovne institucije relevantne za ovakav tip rangiranja i da li ovo može doprinijeti uspjehu Vaše političke karijere?

Politička partija je organizirala seminar političke i medijske pismenosti za sve članice da bi ih potaknula na kandidaturu.

Koliko je važna pripadnost i podrška političke partije na vašem političkom putu? Koliko je važno obrazovanje za uspjeh u političkom svijetu?

Unutar partije dogovorena je kvota žena u upravnom odboru.

Da li smatrate da bi se statutima i zakonom trebala definisati kota žena u mnogim oblastima?

Predsjednik je odlučio da će se sve članice partije oslobođiti plaćanja članarina.

Da li smatrate da bi ovo značajno utjecalo na ekonomski razvoj ili pad političke partije?

Vjerski vođa je tokom vjerske propovjedi pozvao vjernike da glasaju za žene.

Da li je relevantno da vjerski vođa komentariše političku scenu u našoj državi i daje sugestije za koga glasati?

Lokalna reklamna firma je podržala kandidaturu žena i obezbijedila im besplatne reklamne materijale.

Da li biste podijelile besplatne materijale sa muškim kolegama?

PRAVILA IGRE

UVOD

U okviru Game Changers laboratorije osmišljena je društvena igra "Ugly Truth" koja prikazuje položaj žene na bh. političkoj sceni - sve ono što potencijalno jedna žena može doživjeti ukoliko se odluči baviti sistemom i politikom u Bosni i Hercegovini. Osnaživanje žena i ukazivanje na pozitivne primjere rodne ravnopravnosti je od suštinskog značaja za brže postizanje ciljeva održivog razvoja.

Ukipanje svih oblika diskriminacije žena i djevojčica ne samo da je osnovno ljudsko pravo, nego ima višestruki efekat na mnoga druga područja razvoja. Održivi razvoj kao imperativ uređenog sistema nalaže nadgradnju svih ciljeva razvoja.

Činjenica je da Balkan uglavnom teži patrijarhalnosti, a ono upravo vodi ka diskriminaciji samo po sebi.

Diskriminacija u svakom obliku je pogrešna ali rodna diskriminacija je, moglo bi se reći, najstarija, i još uvijek jako prisutna u našem regionu. Društvo često svojim stavovima čak i nesvesno diskriminiše nešto po nekom osnovu.

Igra "Ugly Truth" koristi metodu simulacije potencijalne situacije u kojoj se žena može naći u toku predizborne kampanje. Kroz igru dolazi do razvijanja dijaloga, iznošenja vlastitog mišljenja ali i mogućeg stava društva i zajednice. Dolazi do razmjene mišljenja i iskustava. Neke situacije zahtijevaju i konkretna rješenja koja dodatno omogućavaju da se razvije konkretno i kritičko razmišljanje.

Svaka od situacija može imati i pozitivni i negativni uticaj na tok i ishod predizborne kampanje što ovu igru karakteriše kao jedan snažan alat za osnaživanje žena za bavljenje politikom ili osvještenja da možda ipak nisu spremne za sve ono što ih potencijalno očekuje.

SADRŽAJ IGRE

Igra „Ugly Truth“ sadrži 73 kartice – 60 plavih i 13 ljubičastih kartica.

Plave kartice su situacione kartice koje opisuju razne situacije u kojima se žene mogu naći tokom predizborne kampanje ili političke karijere. Situacije odnosno izjave na plavim karticama mogu prikazati i pozitivni i negativni uticaj na ženu ali i na kampanju a i na društvo. Ljubičaste kartice su edukacione kartice i na njima se nalaze 13 domaćih i stranih političarki.

POSTAVKA I TOK IGRE

Igra započinje upoznavanje učesnika i upoznavanjem sa pravilima igre. Cilj igre jest da igrači svojim mišljenjem „osvoje“ određeni broj plavih kartica, a pobjednik_ica je igrač_ica sa najviše plavih kartica.

Prilikom ograničenog vremena maksimalan broj igrač_ica je šest (6), a minimalan tri (3). Igrači se međusobno dogovaraju o redoslijedu igranja (biraju prvog moderatora i pravac mijenjanja moderatora). Da bi se lakše pratila igra pravac mijenjanja može da bude u pravcu istom ili suprotnom od kazaljke na satu. Svaki krug igre se završava kada jedan od igrača_ica osvoji plavu karticu.

Narator igru započinje povlačenjem kartice.

Ukoliko se izvuče plava kartica (edukacijske kartice) igra se izačima navedena izjava ili situacija koja može biti različito shvaćena. Od svih igrača se očekuje da započnu razgovor, zajedničku diskusiju ili dijalog najhrabrijih. Prilikom razgovora igrači iznose svoje mišljenje o negativnom ili pozitivnom uticaju navedene situacije/izjave na predizbornu kampanju, te svoj lični stav i postavljanje stava u slučaju da se zadeset u takvoj situaciji. Moderator odlučuje na osnovu iznesenih odgovora da li je potrebno pročitati sa kartice i dodatno pitanje. Nakon iznošenja mišljenja i argumentata, na osnovu svog ličnog mišljenja ili nekog drugog parametra moderator odlučuje koji igrač je iznio relevantnije i potpunije mišljenje i dodjeljuje plavu karticu u tom krugu, uz kratko obrazloženje. Igru zatim nastavlja naredni moderator.

Ukoliko se izvuče ljubičasta kartica (edukacijske kartice) igra se pauzira te svi igrači diskutuju o ženi koja je opisana na kartici. Da li znaju ko je navedena žena, koju političku opciju zastupa, šta je postigla, da li se borila sa diskriminacijom, marginalizacijom i sl.? Nakon završene diskusije kartica se vraća na dno svih karata i nastavljuju se dalje „vući“ kartice dok se ne izvuče plava kartica. Igra se nastavlja do isteka definisanog vremenskog trajanja.

ZAVRŠETAK IGRE

Igra se završava nakon ~ 60 min i pobjednik je onaj moderator koji ima najviše sakupljenih plavih karatica. Iako ova igra ima pobjednika, vrlo je važno naglasiti da je krajnji cilj igre Ugly Truth potaknuti zdravu komunikaciju i dijalog između mlađih kolega i kolegica te podići svijest o užasnim situacijama sa kojima se žene u bh.politici svakodnevno susreću.

HUMANITY IN
ACTION
BOSNA I
HERCEGOVINA

